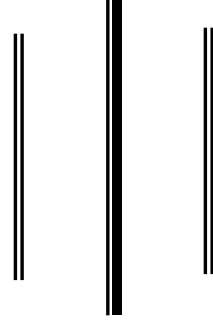

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण
सम्बन्धी वार्षिक प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०७६/७७
(2019/2020)

नेपाल राष्ट्र बैंक
लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
असार, २०७८

विषय-सूची

पेज नं.

खण्ड (१)

पृष्ठभूमि एवं नियमन व्यवस्था

१.१	पृष्ठभूमि	१
१.२	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको सुपरिवेक्षण गर्नुका प्रमुख उद्देश्य	१
१.३	निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणका आधार	२
१.४	नियमन व्यवस्था	२
१.५	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको विवरण	३
१.६	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको सेवाको पहुँच तथा शाखाको अवस्था	४

खण्ड (२)

स्थलगत निरीक्षण

२.१	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण	६
२.२	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको लक्षित स्थलगत निरीक्षण	७
२.३	यस बैकबाट सीमित बैकिङ्ग कारोवार गर्न इजाजतपत्र प्राप्त सहकारी संस्थाहरुको सम्बन्धमा	७

खण्ड (३)

गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण

३.१	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको वित्तीय विश्लेषण	८
३.२	वार्षिक साधारण सभाको प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न सहमति प्रदान गर्दा दिइएका निर्देशनहरु	१६

खण्ड (४)

विशेष तथा अनुगमन निरीक्षण

१	विशेष स्थलगत निरीक्षण	२७
२	अनुगमन निरीक्षण	२७

खण्ड (५)

कार्यान्वयन

५.१	निर्देशनहरुको पालनाको स्थिति, जरिवाना/हर्जाना	२८
-----	---	----

खण्ड (६)

परियोजना समन्वय फाँट

६.१	दातृ निकायहरुको सहयोगमा संचालित चालु आयोजनाहरु	३१
६.२	सम्पन्न भैसकेका परियोजना	३२

खण्ड (७)

वित्तीय समावेशीता फाँट

७.१	वित्तीय समावेशीतासँग सम्बन्धित गतिविधि	३४
-----	--	----

खण्ड (८)

नीति, योजना र आन्तरिक प्रशासन

८.१	नीति, योजना र आन्तरिक प्रशासनसँग सम्बन्धित गतिविधि	३६
-----	--	----

तालिका सूचि

तालिका १	प्रमुख व्यवस्थाहरू	२
तालिका २	समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू	६
तालिका ३	लक्षित स्थलगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू	७
तालिका ४	चुक्तापुँजी, प्राथमिक पुँजी र पुँजीकोष	९
तालिका ५	जोखिम भारित सम्पत्ति कुल सम्पत्ति अनुपात	
१०		
तालिका ६	लगानी	११
तालिका ७	कर्जा तथा सापटको वर्गीकरण	
१२		
तालिका ८	कर्जा र निक्षेप तथा सापटी अनुपात	१२
तालिका ९	गैर बैंक सम्पत्ति	१३
तालिका ११	अनिवार्य मौज्दात	१४
तालिका १२	तरलता	१५
तालिका १३	भारित औषत ब्याजदर अन्तर	१५
तालिका १४	वित्तीय स्रोत परिचालन	१६
तालिका १५	लघु उद्यम (धितो) कर्जा कुल कर्जा अनुपात	१६
तालिका १६	विशेष स्थलगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्था	
२७		
तालिका १७	अनुगमन स्थलगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थ	२७
तालिका १८	न्यूनतम पुँजीकोष कायम गर्न नसकेका संस्थाहरू	२८
तालिका १९	अनिवार्य मौज्दात कायम नगरेको संस्थाहरूको कारवाही विवरण	२९

चार्ट सूचि

चार्ट १	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको पछिल्लो तीन वर्षको संख्या	३
चार्ट २	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको सेवाको पहुँच तथा शाखाको अवस्था	४
चार्ट ३	चुक्तापुँजी, प्राथमिक पुँजी र पुँजी कोष	
	१०	
चार्ट ४	कूल लगानी	११
चार्ट ५	निष्क्रिय कर्जा अनुपात तथा कूल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	
१२		
चार्ट ६	निक्षेप तथा सापटी र कर्जा सापट	१३
चार्ट ७	प्रतिफलको	स्थिति
	१४	

अनुसूची

अनुसूची- १	लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागको संगठन तालिका	३७
अनुसूची- २	लघुवित्त वित्तीय संस्था, सञ्चालन मिति, पुँजी, प्रमुख वित्तीय सुचकाङ्कहरूको सूची	३८

कार्यकारी साराशं

नेपाल राष्ट्र बैङ्कको उद्देश्य हासिल गर्न सम्पादन गर्नुपर्ने काम, कर्तव्य र अधिकारको प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ को दफा ५ को उपदफा (१) (च) ले प्रदान गरेको जिम्मेवारी वहन गर्ने सन्दर्भमा लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागबाट आ-आफ्नो सुपरिवेक्षकीय दायरा भित्र पर्ने यस बैङ्कबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण कार्य हुँदै आएको छ । विद्यमान विभिन्न ऐन तथा यस बैंकबाट जारी निर्देशन, संस्थाहरूको प्रवन्धपत्र, नियमावली, कार्यविधिहरूमा भएको व्यवस्था बमोजिम नियमको पालना भए नभएको सम्बन्धमा निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्य गर्ने गरिएको छ ।

२०७६ असार मसान्तमा ९० वटा संस्था रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ११ वटा संस्था मर्ज वा एक्वीजिशनमा गएको र थप ५ वटा संस्थाले वित्तीय कारोवार गर्ने स्वीकृति पाएकोले ८४ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्था कायम भएको छ । ८४ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू मध्ये ४४ वटा राष्ट्रियस्तरका र ४० वटा प्रदेश वा जिल्लास्तरका, २ वटा सर्वसाधारणहरूबाट निक्षेप स्वीकार गर्ने र ८२ वटा सर्वसाधारणहरूबाट निक्षेप स्वीकार नगर्ने, ४ वटा थोक कर्जा कारोवार गर्ने र ८० वटा खुद्रा कारोवार गर्ने संस्थाहरू रहेका छन् । २०७७ असार मसान्तसम्ममा ८४ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाले ३,९४६ शाखा कार्यालय मार्फत सेवा प्रदान गर्दै आएको छ । उक्त संस्थाहरूको केन्द्र संख्या ३ लाख १० हजार ८ सय ९५, समूह संख्या १० लाख ३९ हजार ६ सय ९६ रहेको छ भने ४६ लाख ८६ हजार ६ सय ९ सदस्य तथा २७ लाख ८३ हजार १ सय २९ ऋणी संख्या पुगेका छन् । यी लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले ७७ जिल्लामा सेवा पुऱ्याएका छन् । लघुवित्त संस्थाहरूमा १९ हजार १७ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका छन् । लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको प्रतिशाखाले औसतमा १,१८८ सदस्यहरूलाई सेवा दिइरहेको देखिन्छ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०७४ समेतको आधारमा यस विभागबाट स्थलगत निरीक्षण, गैरस्थलगत निरीक्षण, लक्षित स्थलगत निरीक्षण, विशेष निरीक्षण तथा अनुगमन कार्य गरिँदै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को पछिल्लो त्रयमासमा कोभिड-१९ को प्रभावको कारण कार्ययोजना अनुरूप निरीक्षण कार्य सम्पन्न गर्न नसकिए तापनि उक्त अवधिमा ३१ वटा स्थलगत निरीक्षण, ५ वटा लक्षित स्थलगत निरीक्षण, २ वटा संस्थाको विशेष स्थलगत निरीक्षण र १ वटा संस्थाको अनुगमन स्थलगत निरीक्षण गरिएको छ ।

२०७७ असार मसान्तमा कायम रहेको ८४ वटै लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण गरी आवश्यक थप निर्देशन सहित वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न सहमति प्रदान गरिएको छ । विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ को कारण संस्थाको कारोवारमा पनि असर पारेको देखिन्छ । संस्थाको कर्जा लगानी, निक्षेप संकलन र आमदानी वृद्धिमा ऋणात्मक असर नपरे पनि कर्जा लगानी र निक्षेपको वृद्धिदरमा संकुचन आएको देखिन्छ भने निष्क्रिय कर्जामा वृद्धि भएको देखिन्छ । यस बैंकबाट जारी परिपत्र बमोजिम ब्याजदर कम गर्न तथा तिरेको ब्याजमा छुट प्रदान गर्न तथा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था सम्बन्धमा दिईएको छुट सुविधाले संस्थाको मुनाफा स्थितिलाई प्रभावित गरेको देखिन्छ ।

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएका विभिन्न संस्थाहरूको प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा पेश हुन आएका निरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएको कैफियतहरू उपर नियमित रूपमा तीन महले विवरण तयार गरी थप निर्देशन दिने गरिएको छ भने निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली बमोजिम अर्धवार्षिक रूपमा प्रतिवेदन कार्यान्वयनको स्थिति सूचित गर्नु पर्ने व्यवस्था बमोजिम सबै लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूका कार्यान्वयन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

दातृ निकायहरुबाट प्राप्त सहयोग बमोजिम संचालित चालु रहेको परियोजना नियमित रूपमा अनुगमन तथा सम्पन्न भईसकेका परियोजनाहरुको हिसाव मिलान कार्यहरु अद्यावधिक गर्ने कार्य निरन्तर चलिरहेको छ ।

वित्तीय समावेशीकरण सम्बन्धी मागपक्षीय र आपूर्ति पक्षीय अध्ययनको आधारमा MAP Nepal Financial Inclusion Roadmap 2017-2030 वित्तीय समावेशीकरणका लागि तयार गरी पेश गरिएको कार्ययोजना (MAP Nepal Financial Inclusion Action Plan) कार्यान्वयन गर्न यस विभागमा वित्तीय समावेशिता इकाई (Financial Inclusion Unit) गठन भई Roadmap कार्यान्वयनका लागि पेश गरिएको कार्ययोजना MAP Nepal Financial Inclusion Action Plan को प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सहजता ल्याउन डेपुटी गभर्नरज्यूको संयोजकत्वमा ६ सदस्यीय तत्कालीन High Level Financial Inclusion Roadmap Implementation Committee को मिति २०७६/१०/०५ मा पुनर्गठन गरिएको छ ।

लघुवित्त वित्तीय संस्थाका सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरु, उच्च व्यवस्थापन तहका कर्मचारीहरु लगायत अन्य कर्मचारीहरूसँग संस्थागत सुशासन, सम्पत्ति शुद्धीकरण, जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम र बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन प्रचलित ऐन नियम तथा सुपरिवेक्षकीय विषयवस्तुमा आन्तरिक प्रशासन फाँटबाट अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको छ ।

खण्ड (१)

पृष्ठभूमि एवं नियमन व्यवस्था

१.१ पृष्ठभूमि

नेपाल राष्ट्र बैङ्कको उद्देश्य हासिल गर्न सम्पादन गर्नुपर्ने काम, कर्तव्य र अधिकारको प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ को दफा ५ को उपदफा (१) (च) ले प्रदान गरेको जिम्मेवारी वहन गर्ने सन्दर्भमा यस बैङ्कका बैंक सुपरिवेक्षण विभाग, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग र लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागबाट आ-आफ्नो सुपरिवेक्षकीय दायरा भित्र पर्ने यस बैङ्कबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण कार्य हुँदै आएको छ । बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्यात्मक उपस्थिति, वित्तीय प्रणालीमा भएको कारोवारको परिमाण र सृजित जटिलता साथै नयाँ प्रविधिको तीव्र प्रयोग तथा यसमा निहित जोखिमका सन्दर्भमा यस बैङ्कको सुपरिवेक्षकीय जिम्मेवारी अझै बृद्धि भएको छ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०७४ समेतको आधारमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस विभागको सुपरिवेक्षकीय दायरा अन्तर्गत रहेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण तथा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण गरिएको छ । यस विभागको उद्देश्य हासिल गर्न तथा काम कारवाहीलाई व्यवस्थित गर्न विभागीय संरचना अन्तर्गत गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण फाँट, कार्यान्वयन फाँट, आन्तरिक प्रशासन तथा नीति योजना फाँट, परियोजना समन्वय फाँट र वित्तीय समावेशिता फाँटको गठन गरी कार्य विभाजन तथा कार्य सम्पादन हुँदै आएको छ ।

नेपाल राष्ट्र बैंकले “क” वर्गका वाणिज्य बैंकहरूको जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण गर्न प्रारम्भ गरिसकेको र अन्य “ख” र “ग” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूको समेत सोही पद्धति अनुसार सुपरिवेक्षण गर्न तर्फ अग्रसर रहेको भएपनि विद्यमान ऐन, नियम, कानून, विनियम साथै नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट “घ” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थालाई जारी गरिएको निर्देशन/परिपत्रहरूको आधारमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूमा क्रमिक रूपमा वृद्धि हुँदै गएको जोखिमहरूलाई मध्यनजर गर्दै लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण, समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण, लक्षित निरीक्षण, विशेष निरीक्षण तथा अनुगमन निरीक्षण गर्ने गरिएको छ ।

१.२ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण गर्नुका प्रमुख उद्देश्य

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण गर्नुका प्रमुख उद्देश्य निम्नानुसार रहेका छन् ।

- लघुवित्त वित्तीय संस्था सम्बन्धी प्रचलित ऐन, नियम, विनियम, तथा यस बैंकबाट जारी निर्देशन/परिपत्रहरूको पालना गर्न लगाउने,
- लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूमा प्रभावकारी व्यवस्थापन तथा नियन्त्रण प्रणालीको विकास गराउने,
- लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूसँग सम्बन्धित विशेष गरी बचत/निक्षेपकर्ताका साथै सरोकारवालाहरू (Stakeholders) को हकहितको संरक्षण गर्ने, र वित्तीय परिसूचक मार्फत देखिने पूर्व सावधानी सङ्केतहरू (Early Warning Signals) का आधारमा देखिएका समस्याहरूलाई समयमा नै पहिचान गरी समाधानका उपयुक्त उपाय अवलम्बन गर्ने ।

१.३ निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणका आधार

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको पुँजीको स्थिति, कर्जाको गुणस्तर, व्यवस्थापनको सक्षमता, प्रतिफलको दर, तरलता, वित्तीय सक्षमता जस्ता पक्षहरूलाई दृष्टिगत गरी देहायका कानूनी व्यवस्थाहरूको आधारमा निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण गर्ने गरिएको छ।

- नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८,
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३,
- कम्पनी ऐन, २०६३,
- नेपाल राष्ट्र बैङ्क निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०७४,
- सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४, र सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण नियमावली, २०७३,
- नियमन व्यवस्था अन्तर्गत नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा जारी निर्देशन/मार्ग निर्देशनहरू,
- सुपरिवेक्षण सम्बन्धमा अन्तर्राष्ट्रियरूपमा स्थापित सिद्धान्तहरू (Best International Practices),
- लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको प्रबन्धपत्र, नियमावली, साधारण सभा र सञ्चालक समितिबाट पारित नीति तथा निर्देशिकाहरू तथा विभिन्न निर्णयहरू,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय लेखामान पद्धति

१.४ नियमन व्यवस्था

नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७६ वमोजिम लघुवित्त वित्तीय संस्थाको लागि आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा गरिएका प्रमुख नियमन व्यवस्थाहरू देहाय वमोजिम रहेका छन्।

तालिका १
प्रमुख व्यवस्थाहरू

क्र.सं.	विषय	कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था
१.	न्यूनतम पुँजी (जोखिम भारित सम्पत्तिको आधारमा)	
	प्राथमिक पुँजी	४%
	पुँजीकोष	८%
२.	कर्जा सापटको वर्गीकरण र नोक्सानी व्यवस्था	
	असल (Pass) (साँवा वा ब्याजले भाखा ननाघेका र १ महिनासम्म भाखा नाघेका कर्जा/सापट)	१%
	सूक्ष्म निगरानी (watch list) (साँवा वा ब्याजले १ महिनादेखि ३ महिनासम्म भाखा नाघेका कर्जा/सापट)	५%
	कमसल (Sub-standard) कर्जा/सापट (साँवा वा ब्याजले ३ महिनादेखि बढीमा ६ महिनासम्म भाका नाघेका)	२५%
	शंकास्पद (Doubtful) कर्जा/सापट (साँवा वा ब्याजले ६ महिना देखि बढीमा १ वर्षसम्म भाका नाघेका)	५०%
	खराब (Loss): १ वर्षभन्दा बढी अवधिले भाखा नाघेका कर्जा/सापट	१००%
३.	कर्जा प्रवाह गर्दा एकाघर परिवारका सदस्यको नाममा भएको धितो बाहेक अन्य व्यक्ति/संस्थाको नाममा भएको धितोमा मात्र प्रवाहित कर्जालाई सम्बन्धित कर्जा वर्गीकरण अनुसार हुने व्यवस्थामा थप व्यवस्था	२०%
	कर्जा/सापट र लगानीको सीमा (अघिल्लो त्रयमासको प्राथमिक पुँजीको आधारमा)	
	थोक कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाको सीमा	२५%
	खुद्रा कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाले धितो लिई प्रवाह गरिने सबै किसिमको कर्जा कुल कर्जाको बढीमा	एक तिहाई

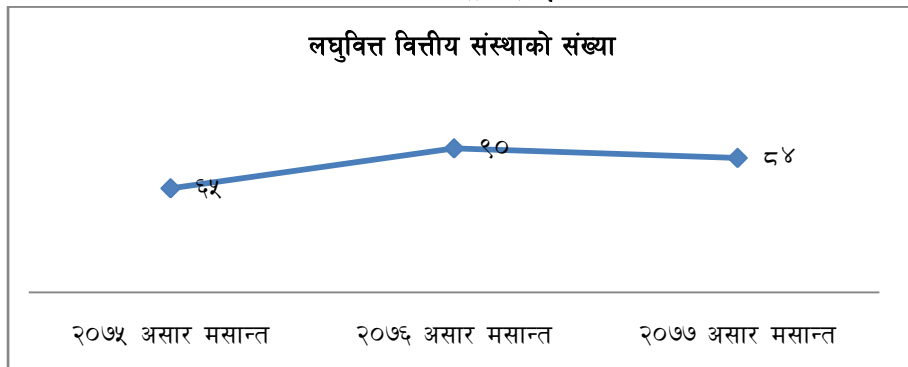
४.	लगानी सम्बन्धी सीमा	
	कुनै एक संगठित संस्थाको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी (बढीमा ठिक अधिल्लो त्रयमासमा कायम प्राथमिक पुँजीको प्रतिशतमा)	१०%
	संगठित संस्थाहरूको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी (बढीमा आफ्नो प्राथमिक पुँजीको प्रतिशत)	३०%
	संगठित संस्थाहरूको शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी गर्दा लगानी हुने संस्थाको चुक्तापुँजीको आधारमा रहने सीमा	१०%
५.	अनिवार्य मौज्जात अनुपात सम्बन्धी व्यवस्था	
	संस्थाले आफ्नो समूह सदस्यहरूबाट संकलन गरेको व्यक्तिगत, समूहगत, विशेष वचत तथा सापटी कोषको कम्तीमा	०.५%
	सर्वसाधारणको समेत निक्षेप संकलन गरी खुद्रा कर्जाको कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाले (आफ्नो कूल निक्षेप दायित्वको)	२%
६.	बैधानिक तरलता अनुपात (अधिल्लो महिनाको मसान्तको कुल निक्षेप दायित्वको आधारमा कायम गर्नुपर्ने सीमा)	
	सर्वसाधारणको समेत निक्षेप परिचालन गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले	४%
७.	तरल सम्पत्ति सम्बन्धी व्यवस्था	
	सर्वसाधारणबाट निक्षेप परिचालन नगर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आफ्नो कुल निक्षेप दायित्वको न्यूनतम	२.५%
८.	वित्तीय स्रोत संकलन सीमा	
	वित्तीय स्रोत परिचालन समूह सदस्यहरूबाट निक्षेप, सापटी र डिबेञ्चरबाट संकलित रकम (अधिल्लो त्रयमास) को प्राथमिक पुँजीको आधारमा	३० गुणा
	कुनै एउटा फर्म, कम्पनी वा संगठित संस्थाबाट आफ्नो कुल निक्षेपको (सर्वसाधारणबाट निक्षेप परिचालन गर्ने वित्तीय संस्थाको हकमा)	१०%

१.५ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको विवरण

२०७७ असार मसान्तसम्ममा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या १५४ रहेको देखिन्छ। जस मध्ये “क”वर्गको वाणिज्य बैंकहरू २७ वटा, “ख”वर्गका विकास बैंकहरू २० वटा, “ग” वर्गका वित्त कम्पनीहरू २२ वटा, “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू ८४ वटा र पूर्वाधार विकास बैंक १ वटा रहेका छन्।

२०७७ असार मसान्तसम्ममा सञ्चालनमा रहेका ८४ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूमध्ये ४४ वटा संस्था राष्ट्रियस्तर र ४० वटा प्रदेश वा जिल्लास्तर कार्यक्षेत्र रहेको छन्। उक्त संस्थाहरूको केन्द्र संख्या ३ लाख १० हजार ८ सय ९५, समूह संख्या १० लाख ३९ हजार ६ सय ९६ रहेको देखिन्छ भने ४६ लाख ८६ हजार ६ सय ९ सदस्य तथा २७ लाख ८३ हजार १ सय २९ ऋणी संख्या पुगेका छन्। यी लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले ७७ जिल्लामा सेवा पुऱ्याएका छन्। लघुवित्त संस्थाहरूमा १९ हजार १७ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेको देखिन्छ।

लघुवित्त वित्तीय संस्थाको पछिल्लो तीन वर्षको संख्या
चार्ट नं. १

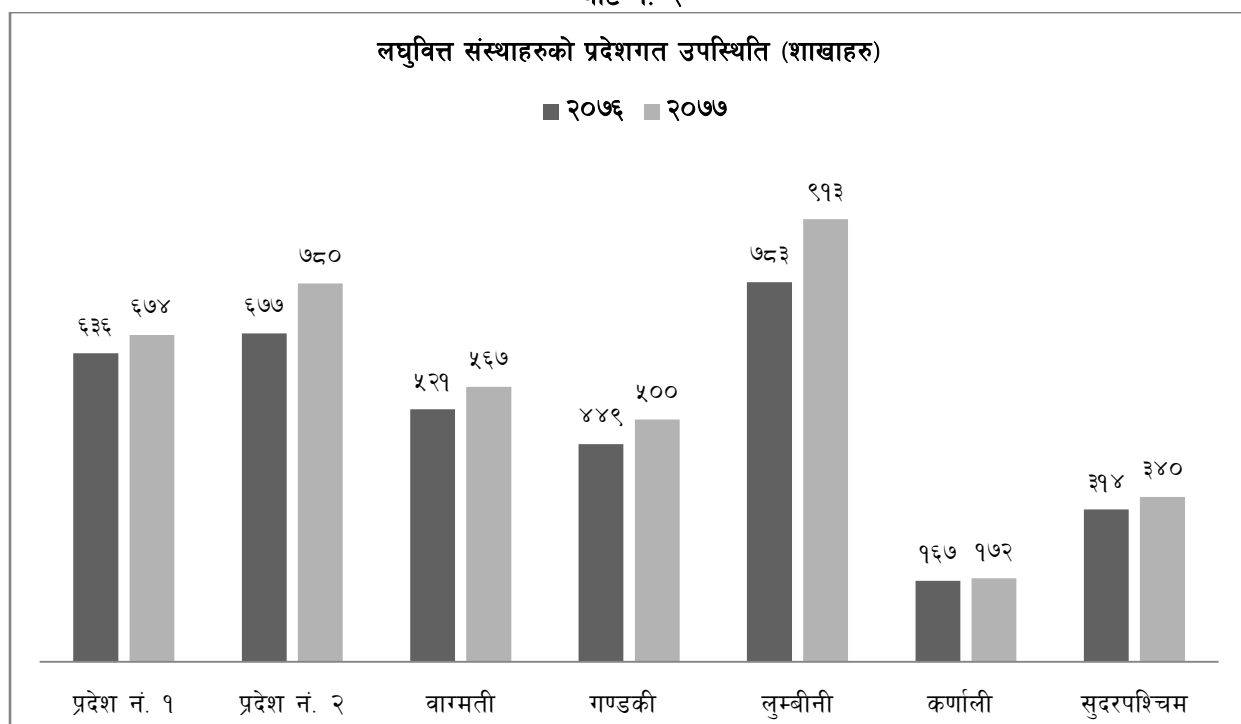
२०७५ असार मसान्तसम्ममा रहेका ६५ वटा वित्तीय संस्थाहरू रहेकोमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त लघुकर्जा कारोबार गर्ने गैर-सरकारी संस्थाहरू लघुवित्त वित्तीय संस्थामा रुपान्तरण भए सँगै संख्यामा वृद्धि भए सँगै २०७६ मसान्तसम्ममा ९० वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू पुगेका थिए । यस बैंकको मर्जर तथा एक्वीजिसन नीतिका कारण आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ११ वटा संस्था मर्ज वा एक्वीजिसन भएको र थप ५ वटा संस्थाले वित्तीय कारोवारको स्वीकृति प्राप्त गरेकोले २०७७ असार मसान्तमा ८४ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू कायम हुन पुगेको देखिन्छ ।

२०७७ असार मसान्तमा कायम रहेका ८४ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू मध्ये थोक कर्जा कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको संख्या ४ वटा र खुद्रा कर्जा कारोबार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाको संख्या ८० वटा रहेको छ । ८४ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू मध्ये ८२ वटा सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन नगर्ने प्रकृतिका रहेको छन् भने २ वटा संस्थाहरूले तोकिएका शाखाहरूमा सर्वसाधारणबाट समेत निक्षेप संकलन गर्दै आएका छन् ।

१.६ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको सेवाको पहुँच तथा शाखाको अवस्था

२०७६ असार मसान्तमा कायम रहेका कुल ९० वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू २०७७ असारमसान्तमा कुल ६ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्था घट्न गई ८४ वटा रहेको छन् । गत आर्थिक वर्षमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको शाखा संख्या ३,५४७ रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा ११.२५ प्रतिशतले वृद्धि भई कुल शाखा संख्या ३,९४६ पुगेको छ । उपरोक्त शाखा संख्याहरूमा संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय तथा क्षेत्रीय कार्यालयहरू समावेश गरिएको छैन । यी संस्थाहरूको सेवा सातवटै प्रदेशहरूमा पुगिसकेका छन् ।

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको सेवाको पहुँच तथा शाखाको अवस्था
चार्ट नं. २

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको शाखागत रुपमा अध्ययन गर्दा लुम्बीनी प्रदेशमा ९१३ (२३.१४ प्रतिशत), प्रदेश नं. २ मा ७८० (१९.७७ प्रतिशत), प्रदेश नं. १ मा ६७४ (१७.०८ प्रतिशत), बागमती प्रदेशमा ५६७ (१४.३७

प्रतिशत), गण्डकी प्रदेशमा ५०० (१२.६७ प्रतिशत), सुदूरपश्चिम प्रदेशमा ३४० (८.६२ प्रतिशत) र कर्णाली प्रदेशमा १७२ (४.३६ प्रतिशत) कार्यालय रहेको देखिन्छ । २०७६ असार मसान्तको तुलनामा २०७७ असार मसान्तमा शाखागत अध्ययन गर्दा सबैभन्दा बढि लुम्बिनी प्रदेशमा १६.६० प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ भने कर्णाली प्रदेशमा २.९९ प्रतिशतमात्र वृद्धि भएको देखिन्छ । २०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शाखा संख्या ३,९४६ रहेको र उक्त शाखा कार्यालयहरू मार्फत कुल सदस्य संख्या ४६ लाख ८६ हजार ६ सय ९ सदस्य रहेकोले औसतमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाको एउटा शाखाले औसत १,१८८ सदस्यहरूलाई सेवा दिइरहेको देखिन्छ ।

खण्ड (२)

स्थलगत निरीक्षण

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको काम कारवाहीबाट बचतकर्ता, लगानीकर्ता एवम् अन्य सरोकारवालाहरूको हित संरक्षण भए/नभएको सुनिश्चित गर्न यस विभागले स्वीकृत वार्षिक कार्ययोजना अनुसार समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण, लक्षित स्थलगत निरीक्षण, अनुगमन/विशेष स्थलगत निरीक्षण गर्ने गर्दछ। यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू मध्ये प्रत्येक आर्थिक वर्ष निश्चित संख्यामा संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण, लक्षित स्थलगत निरीक्षण तथा अनुगमन/विशेष स्थलगत निरीक्षण गर्ने गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विभागबाट भएका स्थलगत निरीक्षण सम्बन्धीकार्य देहाय अनुसार छ।

२.१ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ४० वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण गर्ने कार्ययोजना रहेकोमा देहाय बमोजिमका ३१ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न भएको छ।

तालिका २
समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं.	संस्थाको नाम	ठेगाना	निरीक्षण अवधि	
१	आशा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	नुवाकोट	२०७६.०४.१८	२०७६.०४.२३
२	आरएसडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बुटवल, रुपन्देही	२०७६.०४.१८	२०७६.०४.२३
३	नेरुडे लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	विराटनगर	२०७६.०४.२३	२०७६.०४.३०
४	मेरो माइक्रोफाइनेन्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बट्टार, नुवाकोट	२०७६.०४.२४	२०७६.०४.२९
३	जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बुटवल, रुपन्देही	२०७६.०४.२४	२०७६.०४.२९
६	स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बालुवाटार, काठमाडौं	२०७६.०५.०८	२०७६.०५.१४
७	सिभिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	चावहिल, काठमाडौं	२०७६.०५.०८	२०७६.०५.१३
८	नेशनल माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लिमिटेड	निलकण्ठ, धादिङ	२०७६.०५.१४	२०७६.०५.२४
९	फर्स्ट माइक्रोफाइनेन्स लघुवित्त विकास बैंक लिमिटेड	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०७६.०६.०५	२०७६.०६.१०
१०	महुली लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बगधुवा, सप्तरी	२०७६.०७.२३	२०७६.०७.२९
११	समता लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	सिमरा, वारा	२०७६.०७.३०	२०७६.०८.०६
१२	नेपाल सेवा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	सिन्धुपाल्चोक	२०७६.०८.१४	२०७६.०८.१९
१३	सजिलो लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	गोरखा	२०७६.०८.२३	२०७६.०८.३०
१४	यूनिक नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	कोहलपुर, बाँके	२०७६.०८.२९	२०७६.०९.०२
१५	उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	कोहलपुर, बाँके	२०७६.०९.०५	२०७६.०९.१०
१६	धौलागिरी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बागलुङ	२०७६.०९.१३	२०७६.०९.१५
१७	महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	साँगा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६.०९.१३	२०७६.०९.१६
१८	सिवाइसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बागलुङ	२०७६.०९.१६	२०७६.०९.१९
१९	मानुषि लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६.०९.१७	२०७६.०९.२१
२०	नेप्डो समृद्ध लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	कुस्मा, पर्वत	२०७६.०९.२०	२०७६.०९.२४
२१	सल्भ लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	धनकुटा	२०७६.०९.२३	२०७६.०९.२६
२२	गुराँस लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	धनकुटा	२०७६.०९.२७	२०७६.१०.०२
२३	घरेलु लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६.१०.०५	२०७६.१०.०८
२४	गरिवी न्यूनिकरण लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	राजविराज, सप्तरी	२०७६.१०.०६	२०७६.१०.०९
२५	राष्ट्रउत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६.१०.०९	२०७६.१०.१२
२६	सृजनशिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	गोलबजार, सिराहा	२०७६.१०.१०	२०७६.१०.१३
२७	बोमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	साँगा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६.१०.२६	२०७६.११.०२

२८	ग्लोबल आइएमई लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	वेशीशहर, लमजुङ	२०७६.११.०४	२०७६.११.०९
२९	विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	गैडाकोट, नवलपरासी	२०७६.११.०५	२०७६.११.११
३०	एनएमवि लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	पोखरा, कास्की	२०७६.११.०५	२०७६.११.०९
३१	मनकामना लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०७६.१२.०५	२०७६.१२.०९

२.२ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको लक्षित स्थलगत निरीक्षण

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ८ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको लक्षित स्थलगत निरीक्षण गर्ने कार्य योजना रहेकामा देहाय बमोजिमका ५ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको निरीक्षण सम्पन्न भएको छ ।

तालिका ३

लक्षित स्थलगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु

क्र.सं.	संस्थाको नाम	ठेगाना	निरीक्षण अवधि	
१	बिपिडब्लु लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६.०७.२४	२०७६.०७.२७
२	विन लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	गल्छी, धादिङ	२०७६.११.११	२०७६.११.१४
३	स्वस्तिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	लहान, सिरहा	२०७६.११.११	२०७६.११.१४
४	आदर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७६.१०.२१	२०७६.१०.२४
५	जाल्पा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	पोखरा, कास्की	२०७६.१०.२९	२०७६.११.०३

२.३ यस बैंकबाट सीमित बैकिङ्ग कारोवार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त सहकारी संस्थाहरुको सम्बन्धमा

सीमित बैकिङ्ग कारोवार गर्न यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त एउटा मात्र सहकारी संस्था राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड रहेको र आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा उक्त संस्थाको स्थलगत निरीक्षण गरिएको छैन ।

खण्ड (३)

गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण

नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ को दफा ८४ मा भएको व्यवस्था बमोजिम यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन अनुसार सबै लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूबाट प्राप्त वित्तीय विवरण लगायतका तथ्याङ्क एवं सूचनाका आधारमा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने गरिएको छ । गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनले पूर्व चेतावनी सङ्केत (Early Warning Signals) प्रदान गर्ने भएकोले सम्बन्धित वित्तीय संस्थालाई बेलैमा सुधारात्मक उपायहरू अवलम्बन गर्न निर्देशन दिन सहयोग पुऱ्याउँदछ ।

नेपाल राष्ट्र बैङ्क, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०७४ लागू भएपछि विशेष गरी लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको पुँजीको पर्याप्तता, कर्जा वर्गीकरण, कर्जा नोक्सानी व्यवस्था, क्षेत्रगत कर्जा, अनिवार्य मौज्दात अनुपात, तरल सम्पत्ती सम्बन्धी व्यवस्था/वैधानिक तरलता अनुपात, आम्दानीको अवस्था, निक्षेप तथा सापटीको अवस्था, बजार संवेदनशीलता, कोषको लागत, ब्याजदर अन्तर लगायतका विवरणहरूको विश्लेषण सहितको गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने गरिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस विभागको सुपरिवेक्षकीय दायरामा रहेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको वित्तीय विश्लेषण तथा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षणबाट देखिएका कमी कमजोरीहरूलाई सुधार गर्न आवश्यक निर्देशन दिनुका साथै सोको पालना अवस्था सम्बन्धमा अनुगमन समेत गरिएको छ ।

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले प्रेषित गर्ने मासिक तथा त्रयमासिक वित्तीय विवरणहरूको आधारमा मासिकरूपमा संस्थाहरूको श्रोत र उपयोगको विवरण, Interest rate Structure, त्रयमासिक तथा वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी बैंकको वेबसाइटमा प्रकाशन गर्दै आएको छ । लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको वित्तीय विश्लेषण तथा वार्षिक साधारण सभाको प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा आवश्यकता अनुसार निर्देशनहरू समेत दिने गरिएको छ ।

३.१ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको वित्तीय विश्लेषण

विभागको सुपरिवेक्षकीय दायराभित्र रहेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको वित्तीय विवरणको आधारमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको वित्तीय विश्लेषण गरिन्छ । वित्तीय विश्लेषण गर्दा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण फाँटले मूलतः देहायका विषय समेट्दछ ।

- (क) पुँजी पर्याप्तता,
- (ख) प्रारम्भिक पुँजी, पुँजीकोष तथा न्यूनतम पुँजीको स्थिति,
- (ग) विभिन्न प्रकारका जोखिमको अवस्था,
- (घ) बजार संवेदनशीलता,
- (ङ) कर्जा वर्गीकरण, क्षेत्रगत कर्जा तथा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था,
- (च) वर्गीकृत कर्जा, कर्जा नोक्सानी व्यवस्था र सुरक्षण अनुसारको कर्जा,
- (छ) वाणिज्य बैंक वा वित्तीय संस्थाको कुल सम्पत्ति, आकार र वृद्धि,
- (ज) आम्दानीको अवस्था,
- (झ) तरलता र निक्षेपको अवस्था,
- (ञ) तरलता र प्रतिफलको स्थिति,
- (ट) निक्षेप संरचना, एकाग्रता र वृद्धि,

- (ठ) कर्जा संरचना, एकाग्रता र वृद्धि,
- (ड) ब्याजदरको स्थिति, प्रवृत्ति र स्तर,
- (ढ) गैर-वैकिक सम्पत्तिको स्थिति र वृद्धि,
- (ण) पूर्व चेतावनी सङ्केत (Early Warning Signals) र
- (त) विभागले तोकेका अन्य विषयहरू ।

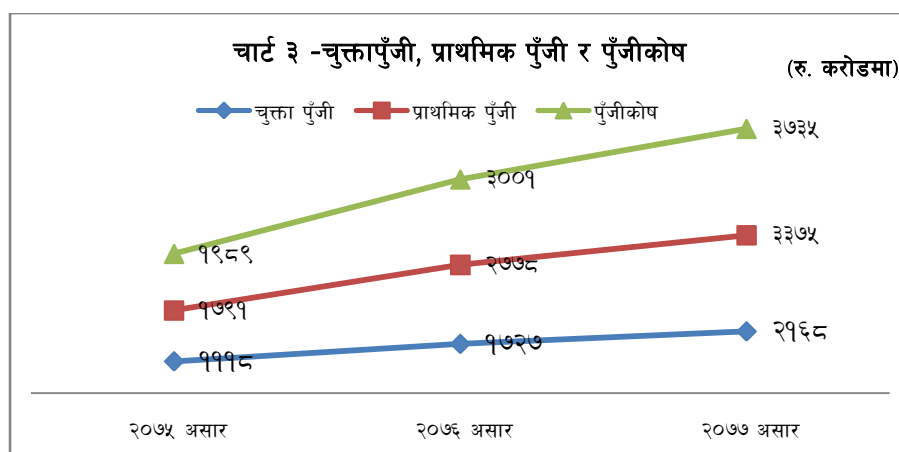
२०७७ असारमसान्त सम्ममा यस विभागको सुपरिवेक्षणीय दायरा भित्र रहेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले वार्षिक लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गरी साधारण सभा प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्ने सहमति माग गरे बमोजिम सहमति प्रदान गरिएको छ ।

३.१.१ चुक्तापुँजी, प्राथमिक पुँजी तथा पुँजीकोष

२०७६ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको चुक्तापुँजी रु.१७ अर्ब २७ करोड रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा २५.४८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२१ अर्ब ६८ करोड पुगेको देखिन्छ । त्यस्तै, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल पुँजीकोष २०७६ असार मसान्तको रु.३० अर्ब १ करोडको तुलनामा २४.४६ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु.३७ अर्ब ३५ करोड भएको छ भने प्राथमिक पुँजी रु.२७ अर्ब ७८ करोडबाट २१.४९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.३३ अर्ब ७५ करोड कायम भएको छ । २०७७ असार मसान्तमा जोखिम भारित सम्पत्तिसंग प्राथमिक पुँजी अनुपात ११.८८ प्रतिशत रहेको छ भने जोखिम भारित सम्पत्तिसंग पुँजीकोष अनुपात १३.१५ प्रतिशत रहेको छ । २०७६ असार मसान्तमा यस्तो अनुपात क्रमशः ११.२५ तथा १२.१६ प्रतिशत रहेको थियो

तालिका ४
चुक्तापुँजी, प्राथमिक पुँजी र पुँजीकोष

विवरण	२०७५			२०७६		२०७७	
	असार	असार	असार	प्रतिशत परिवर्तन			
	(१)	(२)	(३)	(२-१)/ (१)*१००	(३-२)/ (२)*१००		
चुक्तापुँजी	११,१८	१७,२७	२१,६८	५४.४८	२५.४८		
प्राथमिक पुँजी	१७,९१	२७,७८	३३,७५	५५.०७	२१.४९		
पुँजीकोष	१९,८९	३०,०१	३७,३५	५०.८९	२४.४६		
जोखिम भारित सम्पत्ति	१,५७,६९	२,४६,८४	२,८४,०५	५६.५४	१५.०८		
प्राथमिक पुँजी/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात (प्रतिशत)	११.३६	११.२५	११.८८				
पुँजीकोष/जोखिम भारित सम्पत्ति अनुपात (प्रतिशत)	१२.६१	१२.१६	१३.१५				

३.१.२ जोखिम भारित सम्पत्ति/कुल सम्पत्ति अनुपात

२०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको कुल सम्पत्ति २०७६ असार मसान्तको तुलनामा १६.५४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३ खर्ब २ अर्ब ८४ करोड हुन आएको छ। २०७६ असार मसान्तमा कुल सम्पत्ति अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ५५.६३ प्रतिशतले बढी रु.२ खर्ब ५९ अर्ब ८६ करोड रहेको थियो। २०७७ असार मसान्तमा कुल सम्पत्तिमा जोखिम भारित सम्पत्तिको अनुपात ९३.८० प्रतिशत रहेको छ जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षमा ९४.९९ प्रतिशत रहेको थियो।

२०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको जोखिम भारित सम्पत्ति २०७६ असार मसान्तको तुलनामा १५.०८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्ब ८४ अर्ब ५ करोड हुनआएको छ। २०७६असार मसान्तमा जोखिम भारित सम्पत्ति अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ५६.५४ प्रतिशतले बढी रु.२ खर्ब ४६ अर्ब ८४ करोड रहेको थियो।

तालिका ५
जोखिम भारित सम्पत्ति/कुल सम्पत्ति अनुपात

विवरण	रु.करोडमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७५	२०७६	२०७७	(२-१)/ (१)*१००	(३-२)/ (२)*१००
	असार (१)	असार (२)	असार (३)		
कुल सम्पत्ति	१,६६,९७	२,५९,८६	३,०२,८४	५५.६३	१६.५४
जोखिम भारित सम्पत्ति	१,५७,६९	२,४६,८४	२,८४,०५	५६.५४	१५.०८
जोखिम भारित सम्पत्ति/कुल सम्पत्ति अनुपात (प्रतिशत)	९४.४४	९४.९९	९३.८०		

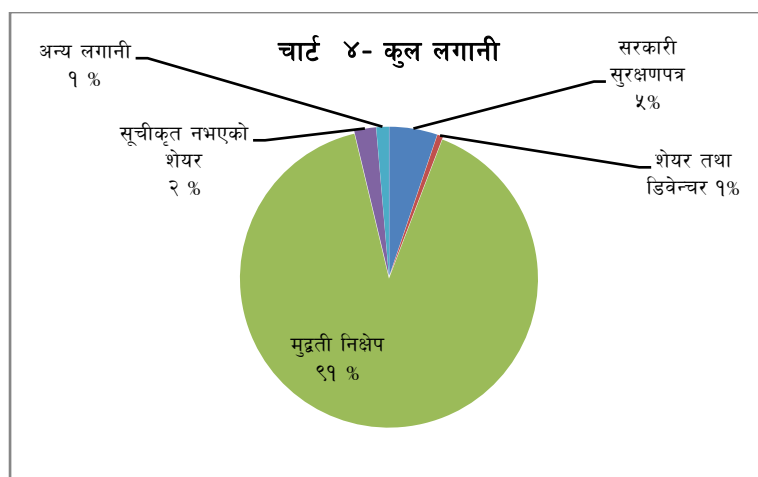
३.१.३ लगानी

२०७६ असारमसान्तमा कुल लगानी रु.२ अर्ब १७ करोड रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा ३१२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८ अर्ब ९४ करोड पुगेको देखिन्छ। सरकारी सुरक्षणमा रु.४७ करोड, शेयर तथा डिभेन्चरमा रु.६ करोड, मुद्दती निक्षेपमा रु.८ अर्ब ८ करोड, सूचिकृत नभएको शेयरमा रु.२१ करोड र अन्य लगानीमा रु.१२ करोड रहेको देखिन्छ। २०७७ असार मसान्तमा शेयर तथा डिभेन्चरमा लगानी भएको रकम प्राथमिक

पुँजीसँगको अनुपात ०.१७ रहेको छ । गत आर्थिक वर्षमा शेयर तथा डिभेन्चरमा लगानी भएको रकम प्राथमिक पुँजीसँगको अनुपात ०.३७ रहेको थियो ।

तालिका ६
लगानी

विवरण	रु. करोडमा				
	२०७५	२०७६	२०७७	प्रतिशत परिवर्तन	
	असार (१)	असार (२)	असार (३)	(२-१)/ (१)*१००	(३-२)/ (२)*१००
सरकारी सुरक्षणपत्र	४	३१	४७	७००.२२	५०.२४
शेयर तथा डिभेन्चर	६	१०	६	८४.९५	-४४.६९
मुद्दती निक्षेप	१४७	१५१	८०८	२.९६	४३४.९५
सूचीकृत नभएको शेयर	५	२१	२१	२९८.८२	२.५१
अन्य लगानी	७८	४	१२	-९४.८४	२०३.४८
जम्मा लगानी	२३९	२१७	८९४	-९.३८	३१२.११
प्राथमिक पुँजी	१,७९१	२,७७८	३,३७५		
शेयर तथा डिभेन्चर लगानी/ प्राथमिक पुँजी अनुपात	०.३१	०.३७	०.१७		

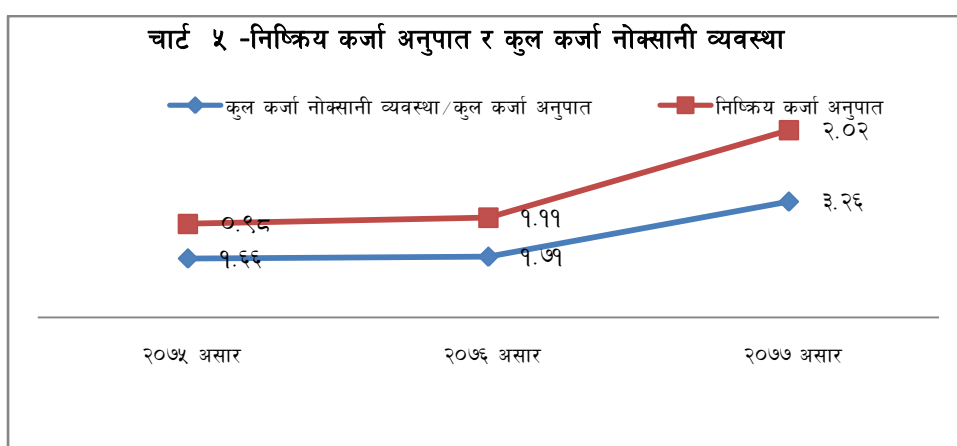

३.१.४ कर्जा तथा सापटको वर्गीकरण

विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ को कारण संस्थाको कारोवारमा पनि असर पारेको देखिन्छ । २०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको कुल कर्जा सापट गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ११.७२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्ब ६२ अर्ब ७२ करोड हुन पुगेको छ, जुन अघिल्लो वर्ष ६१.११ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्ब ३५ अर्ब १५ करोड रहेको थियो । त्यसै गरी २०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको निष्क्रिय कर्जा अघिल्लो वर्षको सोही अवधिको रु.२ अर्ब ६० करोडको तुलनामा १०३.६३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.५ अर्ब ३० करोड पुगेको छ । समीक्षा अवधिमा कुल कर्जा तथा सापटमा निष्क्रिय कर्जाको अनुपात २.०२ प्रतिशत रहेको छ । निष्क्रिय कर्जाको अनुपात २०७६ असार मसान्तमा १.११ प्रतिशत रहेको थियो ।

तालिका ७
कर्जा तथा सापटको वर्गीकरण

विवरण	रु. करोडमा				
	२०७५	२०७६	२०७७	प्रतिशत परिवर्तन	
	असार (१)	असार (२)	असार (३)	(२-१)/ (१)*१००	(३-२)/ (२)*१००
सक्रिय कर्जा	१,४४,५३	२,३२,५५	२,५७,४२	६०.९१	१०.७०
निष्क्रिय कर्जा	१,४३	२,६०	५,३०	८१.३५	१०३.६३
कुल कर्जा तथा सापट	१,४५,९६	२,३५,१५	२,६२,७२	६१.११	११.७२
कुल कर्जा र नोक्सानी व्यवस्था	२,४२	४,०१	८,५७		
कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्था र कुल कर्जा अनुपात	१.६६	१.७१	३.२६		
निष्क्रिय कर्जा अनुपात	०.९८	१.११	२.०२		

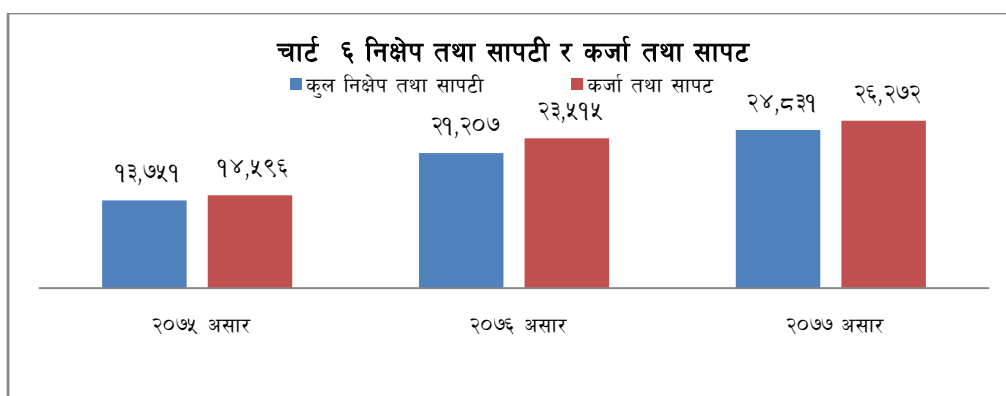

३.१.५ कर्जा/निक्षेप तथा सापटी अनुपात

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको समग्र कर्जा/निक्षेप तथा सापटी अनुपात २०७७ असार मसान्तमा १०५.८० प्रतिशत रहेको छ । २०७६ असार मसान्तमा सो अनुपात ११०.८९ प्रतिशत रहेको थियो । २०७७ असार मसान्तमा लिएको कुल निक्षेप तथा सापटी २०७६ असार मसान्तको तुलनामा १७.०९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ खर्ब ४८ अर्ब ३१ करोड पुगेको छ । त्यस्तै कर्जा तथा सापट गतवर्षको तुलनामा ११.७२ प्रतिशतले बढी २०७७ असारमसान्तमा रु.२ खर्ब ६२ अर्ब ७२ करोड रहेको देखिन्छ ।

तालिका ८
कर्जा/निक्षेप तथा सापटी अनुपात

विवरण	रु. करोडमा				
	२०७५	२०७६	२०७७	प्रतिशत परिवर्तन	
	असार (१)	असार (२)	असार (३)	(२-१)/ (१)*१००	(३-२)/ (२)*१००
कुल निक्षेप तथा सापटी	१,३७,५१	२,१२,०७	२,४८,३१	५४.२२	१७.०९
कर्जा तथा सापट प्रदान	१,४५,९६	२,३५,१५	२,६२,७२	६१.११	११.७२
कर्जा र निक्षेप तथा सापटी अनुपात (प्रतिशत)	१०६.१४	११०.८९	१०५.८०		

३.१.६ गैर-बैंकिङ सम्पत्ति

समीक्षा अवधि २०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको गैर-बैंकिङ सम्पत्ति रु.१३ लाख ३६ हजार रहेको देखिन्छ। गैर बैंकिङ सम्पत्ति वापतको रकमको शतप्रतिशत नोक्सानी व्यवस्था कायम रहेको छ।

तालिका ९
गैर-बैंकिङ सम्पत्ति

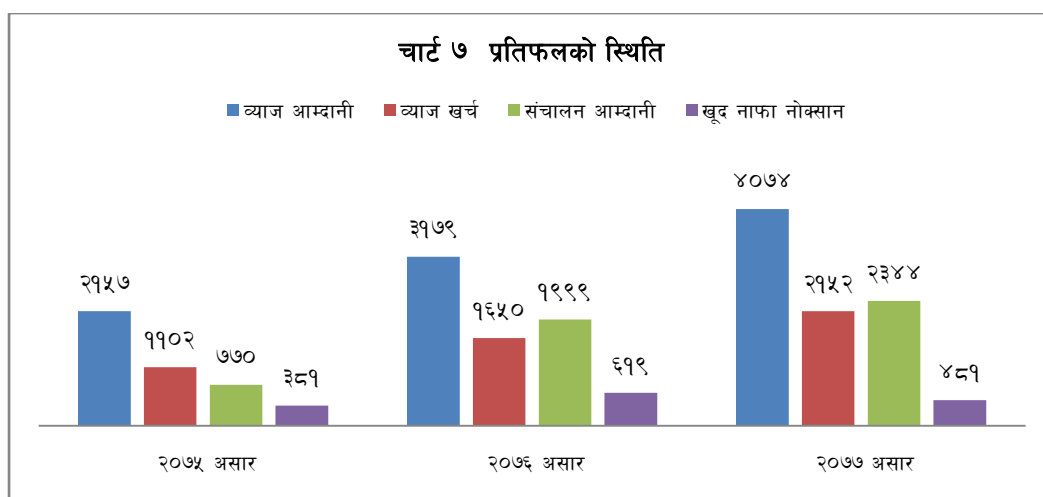
विवरण	रु.करोडमा			
	२०७५	२०७६	२०७७	प्रतिशत परिवर्तन
	असार (१)	असार (२)	असार (३)	(२-१)/ (१)*१०० (३-२)/ (२)*१००
गैर-बैंकिङ सम्पत्ति	०	.१३	.१३	० ०
गैर-बैंकिङ सम्पत्तिको लागि नोक्सानी व्यवस्था	०	.१३	.१३	० ०

३.१.७ प्रतिफलको स्थिति

यस बैंकबाट जारी परिपत्र बमोजिम ब्याजदर कम गर्न तथा तिरेको ब्याजमा छुट प्रदान गर्न तथा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था सम्बन्धमा दिइएको छुट सुविधाका कारणले २०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको खुद मुनाफा अघिल्लो आर्थिक वर्षको रु.६ अर्ब १९ करोडको तुलनामा २२.२७ प्रतिशतले ह्रास आई रु.४ अर्ब ८१ करोड रहेको देखिन्छ। २०७७ असार मसान्तमा ब्याज आमदानी रु.४० अर्ब ७४ करोड, ब्याज खर्च रु. २१ अर्ब ५२ करोड र संचालन आमदानी रु.२३ अर्ब ४४ करोड रहेको छ। आर्थिक वर्षमा ८४ वटा संस्थाहरु मध्ये १३ वटा संस्थाहरु खुद नोक्सानमा रहेको देखिन्छ।

तालिका १०
प्रतिफलको स्थिति

विवरण	रु.करोडमा			
	२०७५	२०७६	२०७७	प्रतिशत परिवर्तन
	असार (१)	असार (२)	असार (३)	(२-१)/ (१)*१०० (३-२)/ (२)*१००
ब्याज आमदानी	२१,५७	३१,७९	४०,७४	४७.३९ २८.१४
ब्याज खर्च	११,०२	१६,५०	२१,५२	४९.६९ ३०.४२
संचालन आमदानी	७,७०	१९,९९	२३,४४	१५९.७८ १७.२२
खुद नाफा/नोक्सान	३,८१	६,९९	४,८१	६२.२३ -२२.२७

३.१.८ अनिवार्य नगद मौज्जात

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले गत महिनाको कुल निक्षेप र सापटीको ०.५ प्रतिशत (सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्नेको हकमा २ प्रतिशत) अनिवार्य मौज्जात अनुपात कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा संस्थाहरूले दैनिक मौज्जातको आधारमा कायम हुन आउने मासिक औषतलाई आधार मानी अनिवार्य मौज्जातको गैरस्थलगत अनुगमन गर्ने गरिएको छ। २०७७ असार मसान्तमा सो प्रयोजनको लागि नेपाल राष्ट्र बैंक तथा “क” वर्गको बाणिज्य बैंकमा कायम गरेको रकम रु.२ अर्ब ९ करोड रहेको छ भने सोही महिनाको अन्तमा कुल निक्षेप तथा सापटीको रकम रु.२ खर्ब ४८ अर्ब ३१ करोड रहेकोले अनिवार्य मौज्जात अनुपात ०.८४ प्रतिशत हुन आउने देखिन्छ।

**तालिका ११
अनिवार्य नगद मौज्जात**

विवरण	रु.करोडमा				
	२०७५	२०७६	२०७७	प्रतिशत परिवर्तन	
	असार (१)	असार (२)	असार (३)	(२-१)/ (१)*१०० (३-२)/ (२)*१००	
नेपाल राष्ट्र बैंक मौज्जात	७३	१,२३	१,४०	६८.३७	१३.०२
“क” वर्गका बैंकमा रहेको मौज्जात	३५	५४	६९	५४.५३	२८.८९
कुल अनिवार्य मौज्जात रकम	१,०८	१,७७	२,०९	६३.९१	१७.८३
कुल निक्षेप र सापटी	१,३७,५१	२,१२,०७	२,४८,३१	५४.२२	१७.०९
अनिवार्य मौज्जात अनुपात	०.७९	०.८४	०.८४		

३.१.९ तरलता

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले सोही महिनाको कुल निक्षेप २.५ प्रतिशत (सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्नेको हकमा ४ प्रतिशत बैधानिक तरलता अनुपात) तरल सम्पत्ती अनुपात कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा संस्थाहरूले दैनिक मौज्जातको आधारमा कायम हुन आउने मासिक औषत लाई आधार मानी तरलता अनुपातको गैरस्थलगत अनुगमन गर्ने गरिएको छ। २०७७ असार मसान्तमा सो प्रयोजनको लागि नगद, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कायम गरेको मौज्जात र सरकारी सुरक्षणपत्रमा गरेको

लगानी रकम समेत गरी रु.२९ अर्ब ९५ करोड रहेको छ भने सोही महिनाको अन्तमा कुल निक्षेप रकम रु.१ खर्ब ६ अर्ब २२ करोड रहेकोले उक्त अनुपात २८.२० प्रतिशत हुन आउने देखिन्छ ।

तालिका १२
तरलता

विवरण	रु.करोडमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७५	२०७६	२०७७	(२-१)/ (१)*१००	(३-२)/ (२)*१००
	असार (१)	असार (२)	असार (३)		
नगद	१५	२२	३७	४५.२७	७७.२८
बैंक तथा वित्तीय संस्था मौज्दात	१५,४४	१,७५२	२९,११	१३.५०	६६.०९
सरकारी सुरक्षणपत्रमा लगानी	४	३१	४७	७००.२२	५०.२४
कुल तरल सम्पत्ति	१५,६३	१८,०५	२९,९५	१५.५०	६५.९५
कुल निक्षेप	४९,९१	८५,७०	१,०६,२२		
तरल सम्पत्ति/कुल निक्षेप (प्रतिशत)	३१.३१	२१.०६	२८.२०		

३.१.१० भारत औषत ब्याजदर अन्तर

२०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको कर्जामा प्राप्त गर्ने भारत औषत ब्याजदर १६.३४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने सो अवधिमा संस्थाहरुको कोषको लागत (बचत तथा सापटीमा प्रदान गरेको भारत औषत ब्याजदर) ९.४६ प्रतिशत रहेको छ जस अनुसार लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको भारत औषत ब्याजदर अन्तर ६.८८ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

तालिका १३
भारत औषत ब्याजदर अन्तर

विवरण	रु.करोडमा			प्रतिशतमा	
	२०७५	२०७६	२०७७	प्रतिशत परिवर्तन	
	असार (१)	असार (२)	असार (३)	(२-१)/ (१)*१००	(३-२)/ (२)*१००
औषत ब्याजदर आम्दानी	१६.३०	१७.१६	१६.३४	५.२९	-४.८०
कोषको लागत(Cost of Fund)	११.२५	१०.२०	९.४६	-९.३१	-७.२४
औषत ब्याजदर अन्तर	७.८१	६.९४	६.८८	-११.२०	-०.८३

३.१.११ वित्तीय स्रोत (सापटी लिएको तथा निक्षेप) परिचालन

२०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको निक्षेप रु.१ खर्ब ६ अर्ब २२ करोड र सापटी लिएको रु.१ खर्ब ४२ अर्ब ९ करोड गरी जम्मा रु.२ खर्ब ४८ अर्ब ३१ करोड कुल वित्तीय स्रोत रहेको देखिन्छ । जुन २०७६ असार मसान्तको कुल वित्तीय स्रोत रु. २खर्ब १२ अर्ब ७ करोडको तुलनामा १७.०९ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । वित्तीय स्रोत सङ्कलन अनुपात २०७६ असार मसान्तमा प्राथमिक पुँजीको ७.९४ गुणा रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा ७.४४ गुणा हुन आएको छ ।

तालिका १४
वित्तीय स्रोत परिचालन

विवरण	(करोडमा)				
	२०७५	२०७६	२०७७	प्रतिशत परिवर्तन	
	असार (१)	असार (२)	असार (३)	(२-१)/ (१)*१००	(३-२)/ (२)*१००
(क) निक्षेप	४९,९१	८५,७०	१,०६,२२	७१.७१	२३.९५
(ख) सापटी	८७,६०	१,२६,३७	१,४२,०९	४४.२५	१२.४४
कुल वित्तीय स्रोत	१,३७,५१	२,१२,०७	२,४८,३१	५४.२२	१७.०९
प्राथमिक पुँजी (अघिल्लो त्रयमास)	१७,२५	२६,७१	३३,३८		
वित्तीय स्रोत संकलन/प्राथमिक पुँजी अनुपात (गुणा)	७.९७	७.९४	७.४४		

३.१.१२ लघु उद्यम (धितो) कर्जा/कुल कर्जा अनुपात

२०७७ असारमसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको लघु उद्यम धितो कर्जा अन्तर्गत रु. ४१ अर्ब ६४ करोड प्रवाह गरेकोमा उक्त कर्जा कुल कर्जाको १५.८५ प्रतिशत हुने देखिन्छ। २०७६ असारमसान्तको यस प्रकारको कर्जा रु.३३ अर्ब १३ करोड रहेको थियो भने कुल कर्जासँगको अनुपात १४.०९ प्रतिशत रहेको थियो।

तालिका १५
लघु उद्यम (धितो) कर्जा/कुल कर्जा अनुपात

विवरण	(करोडमा)				
	२०७५	२०७६	२०७७	प्रतिशत परिवर्तन	
	असार (१)	असार (२)	असार (३)	(२-१)/ (१)*१००	(३-२)/ (२)*१००
समुह कर्जा	७८,७१	१,५३,०८	१,७०,४२	९४.४९	११.३३
लघु उद्यम कर्जा	१७,२५	३३,१३	४१,६४	९२.०२	२५.६९
अन्य कर्जा	५०,००	४८,९४	५०,६५	-२.१२	३.५०
कुल कर्जा	१,४५,९६	२,३५,१५	२६,२७१		
लघु उद्यम कर्जा र कुल कर्जा अनुपात	११.८२	१४.०९	१५.८५		

३.२ वार्षिक साधारणसभा प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न सहमति प्रदान गर्दा दिइएका निर्देशनहरु

यस विभागको सुपरिवेक्षकीय दायराभित्र रहेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको वाह्य लेखापरीक्षण प्रतिवेदनका आधारमा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी वार्षिक साधारणसभा प्रयोजनका लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७७ बमोजिमका देहायका मुख्य मुख्य निर्देशनहरु दिइएको छ।

३.२.१ पुँजीकोष सम्बन्धी निर्देशन

- सञ्चालक समितिले ठोस पुँजी योजना तथा व्यावसायिक योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने समयसीमा तोकी यस बैंकलाई जानकारी गराउन।

- इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले न्यूनतम चुक्तापुँजी राष्ट्रियस्तरको थोक कर्जा प्रदान गर्ने संस्थाले रु.६० करोड, अन्य थोक कर्जा प्रदान गर्ने बाहेकका राष्ट्रियस्तरको संस्थाले रु.१० करोड र प्रादेशिक स्तरको संस्थाले रु.२ करोड पुऱ्याउनु पर्ने व्यवस्था अनुसार यथाशिघ्र यस बैंकले तोकेको न्यूनतम चुक्तापुँजी पुऱ्याउनु हुन ।
- लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आफ्नो कुल जोखिम भारित सम्पत्तिको आधारमा प्राथमिक पुँजी ४.०० प्रतिशत र कुल पुँजीकोष ८.०० प्रतिशत कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था बमोजिम पुँजी योजना तयार गरी आवश्यक पुँजीकोष कायम गर्नुहुन । साथै, एक आपसमा गाभ्ने गाभिने कार्यलाई तोकिएको समयभित्र सम्पन्न गरी संस्थाको पुँजीको आधार बलियो बनाउनु हुन ।
- एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. १ को बुँदा नं. १० को उपबुँदा नं. ३ (ख) मा २०७८ असारमसान्त भित्र राष्ट्रिय स्तरमा स्तरोन्नति हुन नसकेको र एक भन्दा बढी प्रदेशमा शाखा कार्यालय खोली कारोबार सञ्चालन गरिरहेको संस्थाले २०७८ असार मसान्तभित्र कार्यक्षेत्र बाहेकको प्रदेशमा रहेका शाखा बिक्री, बन्द वा स्थानान्तरण गरी सम्पूर्ण कार्यक्षेत्र एउटै प्रदेशभित्र सीमित गरी सक्नु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था भएकोमा संस्थाले हाल २ वटा प्रदेशको ११ जिल्लाहरुमा कारोबार गरिरहेकोमा निर्देशनमा तोकिएको समयावधि भित्र राष्ट्रियस्तरमा स्तरोन्नति वा सम्पूर्ण कार्यक्षेत्र एउटै प्रदेशभित्र सीमित गर्नुहुन ।
- पूरक पुँजीमा जोखिम भारित सम्पत्तिको १.२५ प्रतिशतभन्दा बढी नहुनेगरी सामान्यकर्जा नोक्सानी व्यवस्था समावेश गरी पूरक पुँजी र पुँजीकोष गणना सच्याई वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्नुहुन ।
- संस्थाले हाल ३ वटा प्रदेशको १० जिल्लाहरुमा कारोबार गरिरहेकोमा निर्देशनमा तोकिएको समयावधि (२०७८ असार मसान्तभित्र) राष्ट्रियस्तरमा स्तरोन्नति वा सम्पूर्ण कार्यक्षेत्र एउटै प्रदेशभित्र सीमित गर्नुहुन ।
- संस्थाको कुल सम्पत्तिको २ प्रतिशतले हुने रकमलाई जोखिम भारित सम्पत्तिको रुपमा गणना गरी सो बमोजिम वित्तीय विवरण सच्याई प्रकाशित गर्नुहुन ।

३.२.२ कर्जा सम्बन्धी निर्देशन:

- एकल ग्राहक कर्जा सीमा सम्बन्धी व्यवस्था एवं समूहमा आवद्ध भएको सदस्यलाई एकै अवधिमा समूह कर्जा वा धितो कर्जा मध्ये कुनै एक कर्जा मात्र प्रवाह गर्न सक्ने व्यवस्था विपरित कर्जा प्रवाह भएकोमा त्यस्ता कर्जा यकिन गरी शतप्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गरी यस विभागमा ३० दिनभित्र जानकारी गराउनु हुन ।
- एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. २ को बुँदा नं.२ को उपबुँदा ३ बमोजिम हुने गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुहुन । साथै, कर्जा भुक्तानीमा लिने हर्जना ब्याज असुलीमा एकरूपता कायम गर्नु हुन ।
- संस्थाले प्रवाह गरेको कर्जाको कर्जा विनियमावलीमा तोकिएको अवधिमा कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण गरी प्रवाह भएको प्रयोजनमा कर्जा सदुपयोग नभएका कर्जाहरुलाई एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. २ को बुँदा नं. ६(च) अनुसार कर्जा दुरुपयोग भएकोले त्यस्ता कर्जाहरुको यकिन गरी खराब कर्जामा वर्गीकरण गरी शतप्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्ने गर्नुहुन ।
- कतिपय व्यवस्थाको एकीकृत निर्देशनमा भएको व्यवस्थाको पालना नगरी कर्जा अपलेखन गरेको कारण स्पष्ट गर्नुहुन साथै आगामी दिनमा उक्त व्यवस्थाहरु अनिवार्य रुपमा पालना गर्नुहुन ।

- संस्थाले आफ्ना ऋणी सदस्यहरुको लागि आपतकालीन अवस्था जस्तै स्वास्थ्य, बच्चाहरुको शिक्षा, तथा व्यवसायको पुनस्थापना लागि प्रवाह गरेको कर्जा रकम पुरानो कर्जाको ब्याज तथा साँवा भुक्तानीको लागि प्रयोग नगरी कर्जाको सदुपयोग हुने यकीन गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुहुन ।
- लघुवित्त वित्तीय संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा सो को साँवा ब्याज असुल हुने भुक्तानी तालिका ऋणीलाई अनिवार्यरूपमा उपलब्ध गराउनु हुन ।
- एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. ११ को बुँदा नं. २.४ बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्रमा कर्जा विवरण नपठाइएकाले सोही निर्देशन बमोजिम २ प्रतिशतले हुने रकम थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरी सोही अनुरूप वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्नुहुन ।
- संस्थाले आफ्ना ऋणी सदस्यहरुको लागि आपतकालीन अवस्था जस्तै स्वास्थ्य, बच्चाहरुको शिक्षा, तथा व्यवसायको पुनस्थापना लागि प्रवाह गरेको कर्जा रकम पुरानो कर्जाको ब्याज तथा साँवा भुक्तानीको लागि प्रयोग नगरी कर्जाको सदुपयोग हुने यकीन गरेर मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुहुन ।

३.२.३ संस्थागत सुशासन सम्बन्धी निर्देशन

- संस्थाका सञ्चालक समितिका अध्यक्ष, सदस्य र प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको विदेश भ्रमण सम्बन्धी व्यवस्थालाई थप व्यवस्थित बनाउन सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले यस सम्बन्धी कार्यविधि बनाई लागू गर्नु पर्नेमा हालसम्म कार्यविधि तर्जुमा नगरेको हुँदा उक्त कार्यविधि तुरुन्त तर्जुमा गरी सञ्चालक समितिबाट पारित गराई लागू गर्नुहुन ।
- संस्थाले आफ्ना सञ्चालक, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा अधिकृत स्तरका कर्मचारीहरु र निजका परिवारको नाममा रहेको चल अचल सम्पत्ति र बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट लिएको ऋणको विवरण हरेक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३५ दिनभित्र अद्यावधिक गर्नुहुन ।
- सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुगमन समिति को बैठक ३ महिनामा कम्तीमा १ पटक बस्नुपर्ने व्यवस्था बमोजिम नियमित रूपमा बैठक बसी समितिलाई सक्रिय बनाउनु हुन । साथै, कोरोना भाइरस जस्ता महामारीको परिस्थितिमा Virtual Meeting मार्फत वा भिडियो/टेलिकन्फरेन्सको माध्यमबाट बैठक सञ्चालन गर्नुहुन ।
- नेपाल राष्ट्र बैंकले गरेको स्थलगत निरीक्षण र त्यसको प्रतिवेदनले ३ जना संचालकहरु शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रहरुको सम्बन्धित निकायबाट समकक्षता निर्धारणको पत्र अविलम्ब लिन निर्देशन भएकोमा हालसम्म पालना नहुनुको कारण स्पष्ट गर्नुहुन साथै यथाशिघ्र अद्यावधिक गर्नुहुन ।
- संस्थाले आफ्नो सञ्चालकले एकीकृत निर्देशनमा तोकिएका आचरणहरु पालना गरे नगरेको विवरण वार्षिक रूपमा वित्तीय विवरणमा खुलाउनु हुन ।
- संस्थाले कर्मचारी नीति तथा कार्यरत कर्मचारी संरचनाको समिक्षा गरी Succession Planning तयार गर्नुहुन ।
- संस्थाको सञ्चालक समितिले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वका लागि यस व्यवस्था अनुसार पहिचान हुने क्षेत्रहरु, सो क्षेत्रमा खर्चका लागि प्राप्त हुने प्रस्ताव मुल्यांकन गर्ने प्रक्रिया, कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन प्रक्रिया लगायतका विषयहरु समेटी छुट्टै कार्यविधि बनाई लागू गर्नुहुन ।

- नयाँ सञ्चालक नियुक्त/मनोनित भई आएपश्चात् सम्बन्धित संस्थाले आफ्नो संरचना, व्यवसायको प्रकृति, संस्थागत सुशासन, संस्थागत रणनीति, व्यवसायिक योजना, सञ्चालकको कर्तव्य तथा उत्तरदायित्व, जोखिम व्यवस्थापनका सम्बन्धमा अपनाइएका रणनीति, समष्टिगत आर्थिक एवम् वित्तीय अवस्था, वर्तमान कानुनी व्यवस्था, प्रचलनमा रहेका बैकिङ्ग सेवा तथा पद्धति र यस बैकबाट जारी गरिएका निर्देशन आदि विषयहरु समेटि नयाँ सञ्चालक नियुक्त/मनोनित भई आए पश्चात् एक महिनाभित्र अभिमुखीकरण (Orientation) गराउनु हुन ।
- संस्थाका सञ्चालक समितिका अध्यक्ष, सदस्य र प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको विदेश भ्रमण सम्बन्धी व्यवस्थालाई थप व्यवस्थित बनाउन विदेश भ्रमण सम्बन्धी कार्यविधि तथा एकीकृत निर्देशन, २०७७ को निर्देशन नं.६/०७७ को बुँदा नं. ५(क) मा भएको व्यवस्था बमोजिम कर्मचारीहरुको दक्षता अभिवृद्धि सम्बन्धमा कार्यविधि बनाई लागू गर्नुहुन ।
- संस्थाले आफ्ना सञ्चालक, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा अधिकृतस्तरका कर्मचारीहरु र निजका परिवारको नाममा रहेको चलअचल सम्पत्ति र बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट लिएको ऋणको विवरण हरेक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३५ दिनभित्र अद्यावधिकगरी राख्नुपर्ने एवं संस्थाले प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा अधिकृतस्तरका कर्मचारीहरु नियुक्ति गर्दा सम्बन्धित व्यक्तिसँग यस निर्देशनको अनुसूची नं. घ ६.३ बमोजिमको स्वघोषणा गराउनु पर्ने व्यवस्थाबमोजिम हुने गरी विवरणहरु तोकिए बमोजिम नियमित रूपमा अद्यावधिक गराउनु हुन ।
- सञ्चालक समितिको सदस्य समितिको बैठकमा नियमितरूपमा उपस्थित हुन पर्नेछ । यस्तो उपस्थिति भिडियो/टेलि कन्फरेन्सको माध्यमबाट समेत हुन सक्नेछ र सोको अभिलेख संस्थामा सुरक्षित राख्नु पर्नेछ भनी उल्लेख भए बमोजिम समितिको बैठकमा भिडियो/टेलि कन्फरेन्सको माध्यमबाट उपस्थित सञ्चालकहरुको अभिलेख राख्नु हुन ।
- संस्थाको चुक्तापुँजी १ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी शेयर धारण गर्ने शेयरधनी र निजको एकाघर परिवार सो संस्थाको सञ्चालक तथा कार्यकारी प्रमुखको पदमा बाहेक अन्य कुनै तहको पदमा योग्य हुने छैन व्यवस्था विपरित हुने गरी संस्थाको चुक्तापुँजीको १ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी शेयर धारण गर्ने शेयरधनीहरु संस्थाको कर्मचारीको रूपमा कार्यरत रहेकै देखिएकोले दिएको निर्देशनको हालसम्म कार्यान्वयन भएको नदेखिएकोले उपरोक्त निर्देशन कार्यान्वयन तर्फको प्रगति विवरण १५ दिनभित्र यस बैंकमा पेश गर्नुहुन ।
- इजाजतप्राप्त संस्थाका सञ्चालक समितिका अध्यक्ष, सदस्य र प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको विदेश भ्रमण सम्बन्धी व्यवस्थालाई थप व्यवस्थित बनाउन सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले यस सम्बन्धी कार्यविधि बनाई लागू गर्नुपर्नेछ भन्ने व्यवस्थाको पालना गर्नु हुन ।
- संस्थामा एकीकृत निर्देशनमा भएको व्यवस्था अनुरूपको लेखापरीक्षण समिति, कर्मचारी सेवा सुविधा समिति, जोखिम व्यवस्थापन समिति र सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुगमन समिति गठन गर्नुहुन ।

३.२.४ सवल आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली बनाउन दिइएका निर्देशनहरू

- संस्थाले कर्जाको उचित विश्लेषण, कर्जाको लागि आवश्यक कागजपत्रहरू संकलन गरी कर्जा भुक्तानी तालिका बनाई समयमै कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण र भाखा नाघेको कर्जाको नियमित निगरानी गर्नु हुन ।
- संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियमावली र अन्य आन्तरिक नीतिहरूमा उल्लेख भए बमोजिमका सम्पूर्ण खरिद सम्बन्धी प्रक्रियाहरू पुरा गरेर मात्र खरिद कार्य गर्नुहुन ।
- संस्थाको शाखाको कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण र भाखा नाघेको कर्जाको निगरानी नियमितरूपमा गर्नुहुन ।
- संस्थाको कार्य संचालनमा आवश्यक पर्ने नीति, नियम तथा कार्यविधि जस्तै: लगानी नीति, कर्मचारी सापटी कार्यविधि आदि तयार गरी लागू गर्नुहुन ।
- संस्थाको बैंक हिसावमिलान विवरण अनिवार्यरूपमा तयार गर्नुहुन तथा यस सम्बन्धी आन्तरिक नीति तयार गरी लागू गर्नुहुन ।
- संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय लगायत शाखा कार्यालयहरूको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली दुरुस्त राख्ने व्यवस्था मिलाउनु हुन ।
- आन्तरिक लेखापरीक्षणको लागि संस्थामै आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग गठन गर्ने वा बाह्य लेखापरीक्षक नियुक्ति गरी संस्थाको प्रधान कार्यालयएवं शाखा कार्यालयहरूको त्र्यमासिकरूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षणको कार्य गर्ने व्यवस्था गर्नुहुन ।
- एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. २० को बुँदा नं. ३ को उपबुँदा नं. २ र ३ अनुसार ऋणी र ऋणसँग सम्बन्धित पक्षहरूलाई यस बैंकको निर्देशन बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्र लि.को कालोसूचीमा समावेश गरी मात्रै कर्जा अपलेखन कार्य गर्नुहुन । साथै, कर्जा अपलेखन सम्बन्धी सम्पूर्ण प्रक्रियाहरू पुरा गर्नुहुन ।
- संस्थाको शाखा कार्यालयहरूलाई आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका कैफियतहरूको तोकिएको समयमा सुधार गर्न लगाउनु हुन र सो सम्बन्धमा आन्तरिक लेखापरीक्षण विभागले अनुगमन गर्नुहुन साथै कैफियत सुधार सम्बन्धमा आवश्यक प्रतिवेदन तयार गरी त्रैमासिक रूपमा लेखापरीक्षण समितिमा पेश गर्नुहुन ।
- यस बैंकको स्थलगतएवं गैरस्थलगत निरीक्षणको क्रममा देखिएका विभिन्न कैफियतहरूको सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिइएकोमा कतिपय निर्देशनहरूको परिपालना नभएको र सोही कैफियतहरू पुनः देखिएको हुँदा पूर्ववत निर्देशनहरूको समयमा नै परिपालना गरी आन्तरिक लेखापरीक्षक, बाह्य लेखापरीक्षक तथा यस बैंकबाट औल्याएका थप अन्य कैफियतहरू पुनःनदोहोरिने गरी सुधार गर्नुहुन ।
- संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग अन्तर्गत पर्याप्त जनशक्ति नियुक्त गरी आन्तरिक लेखापरीक्षण विभागको सवलिकरण गर्नु हुन । साथै, सम्पूर्ण शाखाहरूको वर्षमा एक पटक आन्तरिक लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था मिलाउनु हुन ।
- संस्थाको सूचना प्रविधि नीति बमोजिम Disaster Recovery Plan तयार गर्नु हुन ।

- संस्थाको सूचनाप्रविधि सम्बन्धी रणनीति, नीतिहरु तथा जोखिम परीक्षण कम्तीमा वार्षिक रुपमा पुनरावलोकन गर्नुहुन ।
- यस बैकबाट जारी गरिएको निर्देशन, २०७७ बमोजिम संस्थाको कार्य संचालनमा आवश्यकपर्ने नीति, नियम तथा कार्यविधि तयार गरी लागू गर्नुहुन ।
- संस्थाले कर्जाको उचित विश्लेषण, कर्जाको लागि आवश्यक कागजपत्रहरु संकलन गरी कर्जा भुक्तानी तालिका बनाई समयमै कर्जा सदुपयोगिता निरीक्षण र भाखा नाघेको कर्जाको नियमित निगरानी गर्नु हुन ।
- संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग अन्तर्गत पर्याप्त जनशक्ति नियुक्त गरी आन्तरिक लेखापरीक्षण विभागको सवलीकरण गर्नु हुन ।
- संस्थाले आफ्नो स्थिर सम्पति, नगद काउन्टर, मार्गस्थ नगदको बीमा समयमै गराई जोखिम न्यूनीकरण गर्नुहुन ।
- संस्थाको कर्जा व्यवस्थापन पक्षमा देखिएको कमीकमजोरी आदिमा सुधार गरी कर्जा व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी र त्रुटी रहित ढंगबाट सञ्चालन हुने व्यवस्था गर्नुहुन ।
- संस्थाले प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि पारित गरेको वार्षिक विनियोजित बजेटको सीमाभित्र रही मात्र खर्च गर्ने एवं वस्तु तथा सेवा खरिद गर्दा आर्थिक प्रशासन विनियमावलीमा भएको व्यवस्थाको पूर्ण परिपालना हुने सुनिश्चितता गर्नुहुन ।
- यस बैकबाट जारी गरिएको निर्देशन बमोजिम संस्थाको कार्य संचालनमा आवश्यक पर्ने नीति, नियम तथा कार्यविधि तयार गरी लागू गर्नुहुन ।

३.२.५ कर्मचारी व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित निर्देशनहरु

- संस्थामा कार्यरत सबै कर्मचारीहरुको लागि कर्मचारी सेवा विनियमावली बमोजिम पाउने सञ्चय कोष र उपदान कोष वापत रकमको व्यवस्था गर्नुहुन ।
- संस्थाबाट राजिनामा दिई गएका कर्मचारीहरुको संस्थाको कर्मचारी सेवा विनियमावलीमा भएको व्यवस्था भन्दा बढी रकम असुल गर्ने कार्य बन्दगर्नुहुन र यसरी बढी असुल गरेको रकम सम्बन्धितलाई फिर्ता गरी सो को जानकारी यस बैकलाई दिनु हुन ।
- संस्था छोडी सकेका कर्मचारीहरुलाई कर्मचारी वोनस वापत २०७७ असार मसान्तमा भुक्तानी गर्न बाँकी रकम सम्बन्धित कर्मचारीहरुलाई भुक्तानी दिई हिसाब राफसाफ गर्नुहुन ।
- संस्थाको पूर्व कर्मचारीले अपचलन गरेको रकम तत्काल असूल उपर गरी जानकारी दिनु हुन ।
- संस्थाले विभिन्न शाखा कार्यालयहरुको शाखा प्रमुखको जिम्मेवारी संस्थाका करारमा रहेका कर्मचारीलाई नदिने व्यवस्था मिलाउनु हुन ।
- कर्मचारीको उपदान, सञ्चय कोष, औषधी उपचार बीमा, दुर्घटना बीमा लगायतका श्रम ऐन, २०७४ मा उल्लेख भएका संस्थासँग सम्बन्धित अन्य व्यवस्थाको परिपालना गर्नुहुन ।

- बैंक तथा वित्तीय संस्था लगायत अन्य निकायहरूबाट गरिने लिलाम बढाबढ लगायत ऋण असुली सम्बन्धी कार्यहरूमा संस्थाका कर्मचारीहरू सहभागी हुन नपाउने व्यवस्था संस्थाको कर्मचारी प्रशासन विनियमावलीमा समावेश गरेको कुरा यस विभागलाई जानकारी गराउनु हुन ।
- कर्मचारी सेवा विनियमावलीमा भएको व्यवस्था बमोजिम मात्र कर्मचारीको व्यवस्थापन गर्नुहुन ।

३.२.६ वित्तीय विवरणसँग सम्बन्धित निर्देशनहरू:

- यस बैंकबाट जारी मिति २०७६/१२/१६ तथा २०७७/०१/१६ को सुचना बमोजिम संस्थाले कर्जामा व्याजछुट दिएको विवरण रकम समेत खुल्ने गरी लेखा सम्बन्धी टिप्पणीमा खुलाउन हुनका साथै संस्थाले प्राप्त गरेको छुट सम्बन्धी विवरण समेत स्पष्ट रूपमा खुलाएर विवरण प्रकाशित गर्नुहुन ।
- नेपाल राष्ट्र बैंकबाट मिति २०७७/०४/१३ मा जारी भएको परिपत्र बमोजिम व्याजदर र सेवा शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था संस्थाले कुन मिति देखि लागु गरेको हो सो सम्बन्धी जानकारी लेखा सम्बन्धी टिप्पणीमा खुलाई वित्तीय विवरण सुधार गरी प्रकाशित गर्नुहुन ।
- संस्थाले वार्षिक साधारण सभा गर्न स्वीकृति लिने प्रयोजनार्थ वाह्य लेखापरिक्षकबाट पेश गरिने वित्तीय प्रतिवेदनहरूमा सम्पूर्ण अनुसूचीहरू यस बैंकले तोकिएको वैधानिक ढाँचा (Statutory Form) अनुरूप सुधार गरी प्रकाशन गर्नुहुन ।
- लेखा सम्बन्धी टिप्पणीहरूमा सञ्चालकहरू सबैले प्राप्त गरेको भत्ता तथा सुविधा र प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले प्राप्त गरेको पारिश्रमिक तथा अन्य सुविधाहरू छुट्टाछुट्टै देखिने गरी उल्लेख गर्नुहुन ।
- संस्थाले आफ्नो सञ्चालकले यस निर्देशनमा तोकिएका आचरणहरू पालना गरे नगरेको विवरण वार्षिक रूपमा वित्तीय विवरणमा खुलाउनु पर्ने व्यवस्था बमोजिम लेखासम्बन्धी टिप्पणीमा सो व्यहोरा उल्लेख गरी मात्र वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्नुहुन ।
- यस बैंकबाट जारी गरिएको निर्देशन बमोजिम समयमै तोकिएको ढाँचा र समयमा नै कर्जा सम्बन्धी विवरण अद्यावधिक गर्नुहुन तथा अद्यावधिक नभएको कर्जाहरूको आगामी दिनहरूमा समेत अतिरिक्त २ प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गरी वित्तीय विवरण तयार गर्नुहुन ।
- लेखासम्बन्धी टिप्पणीमा कर्जा र सापटीको औषत व्याजदर समेत उल्लेख गरी औषत खुद व्याज दर अन्तर देखिने गरी विवरण प्रकाशित गर्नुहुन ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को दफा ५९ को उपदफा (२) तथा यस बैंकबाट जारी निर्देशन बमोजिम तोकिएको समय भित्र लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्नुहुन ।
- वित्तीय विवरण राष्ट्रियस्तरका संस्थाको हकमा राष्ट्रियस्तर र क्षेत्रीयस्तरका संस्थाको हकमा क्षेत्रीय वा जिल्लास्तरका पत्रिकामा आर्थिक वर्ष समाप्त भएको नौ महिनाभित्र अनिवार्य रूपमा प्रकाशित गर्नु पर्नेछ भनी उल्लेख भए बमोजिम तोकिएको समयवाधिमा प्रकाशित गर्नुहुन ।
- पूरक पुँजीमा जोखिम भारत सम्पत्तिको १.२५ प्रतिशतभन्दा बढी नहुने गरी सामान्य कर्जा नोक्सानी व्यवस्था र अतिरिक्त कर्जा नोक्सानी व्यवस्था समावेश गरी पूरक पुँजी र पुँजीकोष गणना गर्नुहुन साथै कुल जोखिम भारत सम्पत्तिको २ प्रतिशत रकम संचालन जोखिम बापत जोखिम भार थप गरी पुँजीको तालिका ४.२४ तथा ४.२४(क) सच्याई वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्नुहुन ।

- संस्थाले ब्याजदर अन्तर गणना गर्दा आफ्नो कोषको लागतमा प्रशासनिक लागतलाई समावेश नगर्नु हुन । साथै, सो बमोजिम ब्याजदर अन्तर गणना सच्चाई वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्नुहुन ।
- प्रत्येक महिनाको वित्तीय विवरणको आधारमा निर्देशन फा.नं.घ १.१ र घ १.२ बमोजिम पुँजीकोष सम्बन्धी विवरण तयार गरी आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट प्रमाणित गराई यस बैंकमा पठाउने व्यवस्था गर्नुहुन ।
- कर्जा सूचना केन्द्रमा पठाउनु पर्ने व्यवस्था बमोजिम संस्थाले नियमित रुपमाकर्जाको विवरण अद्यावधिक गर्नु हुन । अद्यावधिक नभएको कर्जाहरुको आगामी दिनहरुमा समेत अतिरिक्त २ प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गरी वित्तीय विवरण तयार गर्नुहुन ।

३.२.७ ब्याजदर तथा सेवा शुल्क सम्बन्धी निर्देशनहरु

- संस्थाले बचत/निक्षेप खाता सञ्चालन गरे वापत ग्राहकबाट कुनै पनि किसिमको सेवा शुल्क लिन पाइने छैन भन्ने व्यवस्था रहेकोमा संस्थाहरुले लिएका त्यस्ता शुल्कहरु लिन कार्य तत्काल बन्द गर्नुहुन तथा लिइएको शुल्क रकम सम्बन्धित सदस्यलाई फिर्ता गरी सो को जानकारी यस बैंकलाई दिनुहुन ।
- एकीकृत निर्देशनको निर्देशन नं. १४ को बुँदा नं. ५ मा “संस्थाले दलित, मुक्तकमैया, बादी, हलिया, द्वन्द्व पिडित, एकल महिला, अपाङ्ग तथा जेष्ठ नागरिकहरुलाई लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुबाट प्रवाहहुने विपन्नवर्ग कर्जामा लिन ब्याज दरमा १ प्रतिशत बिन्दुले सहूलियत दिने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ” भन्ने व्यवस्था अनुरूप हुने गरी संस्थाको कर्जा नीतिमा संशोधन गर्नुहुन र ब्याजदर सार्वजनिक गर्दा समेत सो विवरण प्रकाशित गरी कार्यान्वयन गर्नुहुन ।
- कोभिड-१९ बाट ऋणीहरुमा परेको असर न्यूनीकरण गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकको पत्र संख्या वै/वि/नि/वि/निति/सूचना/२१/०७६/७७मिति २०७७/१/१६ को निर्देशन बमोजिम सोही मिति देखि लागू हुने गरी यस संस्थाले प्रवाह गरेको सबै प्रकारका कर्जाहरुमा ३ प्रतिशत बिन्दुले ब्याजदर कम गरी सहूलियत प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्थाको पालना हुने गरी सम्पूर्ण कर्जामा सो सहूलियत प्रदान गरी सहूलियत रकम सम्बन्धित ऋणीको खातामा फिर्ता हुने व्यवस्था गरी यस बैंकलाई जानकारी दिनुहुन ।
- यस बैंकद्वारा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी मिति २०७६/१२/१६ को सूचनाको बुँदा नं. ६ बमोजिम २०७६ चैतमा भुक्तानी गर्नुपर्ने कर्जाको किस्ता सोही महिनामा भुक्तानी गरेका ऋणीलाई ब्याजमा १० प्रतिशत छुट प्रदान नगरेकोले छुट प्रदान गरी १५ दिनभित्र यस बैंकलाई जानकारी गराउनु हुन ।

३.२.८ कर्जा सूचना सम्बन्धी निर्देशनहरु

- इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जा सूचना केन्द्रको अनलाइन प्रणालीमा तोकिएको ढाँचामा कर्जा सम्बन्धी विवरण महिना भुक्तान भएको १५ दिनभित्र अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था गर्नुहुन ।
- ईजाजतप्राप्त संस्थाले कर्जा स्वीकृत गर्नु अगावै कर्जा सूचना केन्द्रबाट अनिवार्य रुपमा कर्जा सूचना लिएर मात्र कर्जा प्रवाह गर्न, पुरानो कर्जा नवीकरण गर्न, पुनरसंरचना वा पुनरतालिकीकरण गर्ने गर्नुहुन ।
- इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जा स्वीकृत गर्नु अगावै कर्जा सूचना केन्द्रबाट अनिवार्य रुपमाकर्जा सूचना लिनु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था बमोजिम कर्जा स्वीकृत गर्नु अगावै अनिवार्य रुपमा कर्जा सूचना लिनु हुन र

सोही निर्देशनको बुँदा नं. २.४ मा उल्लेख भए बमोजिम कर्जा सूचना नलिई प्रवाह भएको कर्जामा २ प्रतिशत बिन्दुले थपकर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुहुन ।

- कर्जा सूचना केन्द्रमा संस्थाले प्रवाह गरेको सम्पूर्ण कर्जा रकमको विवरण नियमित रूपमा समयमै पठाउने व्यवस्था गर्नुहुन ।

३.२.९ अन्य निर्देशनहरू:

- संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोषमा बाँकी रहेको सम्पूर्ण रकम २०७७ साउन मसान्तभित्र नेपाल सरकारले स्थापना गरेको कोरोना संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार कोषमा जम्मा गरी यस बैंकलाई जानकारी गराउनु हुन ।
- ग्राहक संरक्षण कोषमा अघिल्लो आर्थिक वर्षको नाफाबाट जम्मा हुने रकमको ५० प्रतिशतभन्दा बढी रकम पछिल्लो आर्थिक वर्षमा खर्च गर्ने गर्नुहुन साथै खर्च नभई बाँकी रहेको रकम Earmark गरी छुट्टै लगानी गर्ने व्यवस्था गर्नुहुन ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को दफा १४ को उपदफा ३ बमोजिम एक जना स्वतन्त्र सञ्चालक यथाशिघ्र नियुक्त गर्नुहुन ।
- सम्बन्धित ऋणीबाट रकम असुलउपर गर्दा त्यस्तो असुल रकम मध्येबाट सर्वप्रथम असुल उपर गर्नुपर्ने व्याज रकम सम्पूर्ण रूपमा असुलउपर भए पछिको अवस्थामा मात्र बाँकी रकम साँवामा आवश्यक हिसाव मिलान गर्नु हुन ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को दफा २१ को उपदफा १ मा व्यवस्था भए बमोजिम सञ्चालक समितिको बैठक कम्तीमा वर्षमा बाह्र पटक बस्नु हुन । साथै कोरोना भाइरस जस्ता महामारीको परिस्थितिमा Virtual Meeting मार्फत वा भिडियो/टेलि कन्फरेन्सको माध्यमबाट बैठक सञ्चालन गर्नुहुन ।
- विभिन्न कर्मचारीहरूले हिनामिना गरेको असुल उपर गर्नुपर्ने देखिएकोले उक्त रकम सम्बन्धितबाट यथाशिघ्र असूल उपर गर्नुहुन र असूल उपर नभएमा उक्त रकम वापत अन्य सम्पत्तिमा नोक्सानी व्यवस्था कायम गरी जानकारी दिनुहुन ।
- कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ८६ को उपदफा २ बमोजिम महिला शेयर सदस्य समेत रहेको पब्लिक लिमिटेड कम्पनीमा कम्तीमा एक जना महिला सञ्चालक हुनु पर्ने व्यवस्था बमोजिम तत्काल महिला सञ्चालक नियुक्ति गर्नुहुन ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को दफा २१ को उपदफा १ बमोजिम सञ्चालक समितिको बैठक कम्तीमा मावर्षमा बाह्र पटक बस्नुपर्ने तर, दुई वटा बैठकको बीचको फरक साठी दिनभन्दा बढी हुने छैन भन्ने व्यवस्था बमोजिम सञ्चालक समितिको बैठक नियमित रूपमा बस्नुहुन ।
- संस्थाको शेयर स्वामित्व संरचना अनुसार सञ्चालक समितिमा समान प्रतिनिधित्वको लागि सर्वसाधारण शेयरधनीको तर्फबाट थप प्रतिनिधित्व हुने गरी सञ्चालक नियुक्त गर्नुहुन ।
- यस बैंकबाट जारी गरिएको निर्देशन बमोजिम संस्थाले संस्थापक शेयरमा गरेको लगानी तोकिएको समयभित्र विनिवेश गर्नुहुन ।

- ग्राहकको पहिचान तथा सोको सम्पुष्टि नियमित रूपमा गर्नुहुन तथा Know Your Customer कार्यविधि तर्जुमा गरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नुहुन ।
- संस्थाको निष्क्रिय कर्जामा खराब कर्जाको मात्रा उच्च रहेको देखिएकोले त्यस्ता कर्जा व्यवस्थापनको लागि रणनीतिक योजना तर्जुमा गरी यथाशीघ्र कार्यान्वयन गर्नुहुन ।
- खराब कर्जाहरु बाहेक ऋणीबाट रकम असुल उपर गर्दा त्यस्तो असुल रकम मध्येबाट सर्वप्रथम असुल उपर गर्नुपर्ने ब्याज रकम सम्पूर्ण रूपमा असुल उपर भए पछिको अवस्थामा मात्र बाँकी रकम साँवामा आवश्यक हिसाब मिलान गर्ने व्यवस्थाको पालना गर्नुहुन ।
- संस्थाको सदस्यहरुबाट असूल गरी खडा गरिएको कोषहरुका रकम ग्राहक संरक्षण कोषमा जम्मा गरी यस बैंकलाई जानकारी गराउनु हुन ।
- संस्थाले निश्चित प्रयोजनका लागि स्थापित दीर्घकालीन कोषहरु बाहेकका रकम बैंक तथा वित्तीय संस्थामा ३ महिनाभन्दा बढी अवधिको मुद्दती निक्षेपमा राख्न र नवीकरण गर्न पाइने छैन भन्ने व्यवस्था पालना हुने गरेर मात्र मुद्दती निक्षेपमा लगानी गर्नुहुन ।
- इजाजतपत्रप्राप्त कुनै एक बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थापक शेयरमा लगानी गर्दा चुक्तापुँजीको बढीमा २५ प्रतिशत र अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा चुक्तापुँजीको १० प्रतिशतमात्र संस्थापक शेयरमा लगानी गर्न सकिने व्यवस्था रहेकोले उल्लिखित सीमाभन्दा बढी शेयर धारण गर्ने संस्थापक शेयरधनी रहे/नरहेको एकीन गरी सो सीमाभन्दा बढी भएमा उक्त शेयरधनीले आफ्नो शेयर सो सीमाभित्र नल्याएसम्म प्रस्तावित नगद लाभांश तथा बोनस वितरण रोक्का राख्ने व्यवस्था मिलाउनु हुन ।
- इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाले ग्राहक संरक्षण कोषमा अघिल्लो आर्थिक वर्षको नाफाबाट जम्मा हुने रकमको न्यूनतम ५० प्रतिशत रकम पछिल्लो आर्थिक वर्षमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था बमोजिम खर्च नभएको सम्बन्धमा स्पष्ट पार्नुहुन ।
- एकीकृत निर्देशनमा भएको व्यवस्था भन्दा फरक नहुने गरी मात्र बचत संकलन कार्य गर्नुहुन ।
- संस्थाले सदस्यहरुबाट संकलन गरी ब्याज आर्जन नहुने गरी स्वेच्छिक बचत निक्षेप शीर्षकमा राखेको रकम सम्बन्धित बचतकर्ताहरुलाई फिर्ता गर्ने व्यवस्था गर्नुहुन साथै अब उपरान्त सदस्यहरुबाट यस प्रकारको बचत संकलन गर्ने कार्य बन्द गरी यस बैंकलाई जानकारी दिनु हुन ।
- स्थलगत निरीक्षणमा संचालकहरुको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रहरुको सम्बन्धित निकायबाट समकक्षता निर्धारणको पत्रको सम्बन्धमा दिइएको निर्देशन हालसम्म पालना नहुनुको कारण स्पष्ट गर्नुहुन साथै यथाशीघ्र अद्यावधिक गर्नुहुन ।
- यस बैंकबाट जारी निर्देशन पालना नहुने गरी ललितपुर महानगर पालिका, ज्वागलमा खोलिएको सम्पर्क कार्यालय निर्देशन बमोजिम हुने गरी स्थानान्तरण गरी जानकारी दिनु हुन ।
- संस्थाले विपन्नवर्गमा लगानी गर्न आवश्यक पर्ने रकमसम्म मात्र सापटी रकम लिनु हुन ।
- पेन्सन बचत लयागतका आवधिक निक्षेप तथा ऋणीलाई प्रवाह गर्ने ऋणबाट कट्टा गरी लिने जस्ता अनिवार्य बचत संकलन गर्न नपाइने व्यवस्थाको पूर्ण रूपमा पालना गर्नुहुन ।

यसरी उपरोक्त निर्देशनहरु मध्ये अधिकांश लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई स्वतन्त्र सञ्चालक नियुक्त नगरिएकोले नियुक्त गर्न, र यस बैंकद्वारा निर्देशनभएवमोजिमका सबै समितिहरु गठन गर्न र त्यस्ता समितिहरुलाई प्रभावकारी तुल्याउन, कर्जा सुरक्षण प्रयोजनको लागि संकलन गरेको रकम ग्राहक संरक्षणमा रकममान्तर गर्न, उक्त कोषमा रहेको रकम Earmark गरी लगानी गर्न, कर्जा सूचना केन्द्रबाट कर्जा सूचना लिएर कर्जा प्रवाह गर्न तथा कर्जा प्रवाह गरेको विवरण उक्त केन्द्रमा पठाउन, लेखापरीक्षण प्रतिवेदन, यस बैंकका सबै निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण प्रतिवेदन र यस पूर्व साधारण सभामा पेश गर्ने वित्तीय विवरणहरु प्रकाशन गर्ने स्वीकृति प्रदान गर्दा दिइएका निर्देशन एवं सुझावहरुलाई कार्यान्वयन गर्न समेत निर्देशन दिइएको छ ।

खण्ड (४)

विशेष तथा अनुगमन निरीक्षण

४.१ विशेष स्थलगत निरीक्षण

गैर स्थलगत सुपरिवेक्षण, प्रतिवेदन कार्यान्वयन फाँट, सार्वजनिक सञ्चार माध्यम, विभिन्न सरकारी एवम् अन्य निकायहरूको अनुरोध/निर्देशन/आदेश, उजुरी एवम् अन्य श्रोतबाट प्राप्त सूचनाको आधारमा कुनै संस्थामा निक्षेपकर्ताको हित विपरित कार्य भइरहेको वा अनियमितता भइरहेको वा संस्था सुचारू रूपले सञ्चालन नभएको वा सर्वसाधारणलाई गलत सूचना प्रवाह गरिरहेको वा जोखिम विवरण (रिस्क प्रोफाइल) मा अप्रत्यासित परिवर्तन भएको भन्ने विभागलाई लागेमा त्यस्तो लघुवित्त वित्तीय संस्थाको जोखिमका क्षेत्रहरू समेटी विशेष निरीक्षण कार्य गर्ने गरिएको छ। यस्तो निरीक्षण आकस्मिक रूपमा पनि गर्ने गरिन्छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा आवश्यकता अनुसार ८ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको विशेष स्थलगत निरीक्षण गर्ने कार्य योजना रहेकोमा आवश्यकता अनुसार देहाय बमोजिमका ३ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको विशेष स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ।

तालिका १६
विशेष स्थलगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं.	संस्थाको नाम	ठेगाना	निरीक्षण अवधि
१	समिट माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	वित्तमोड, भ्यापा	२०७६.०४.१५ - २०७६.०४.१७
२	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	गजुरी, धादिङ	२०७६.०५.३० - २०७६.०६.०२
३	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	गजुरी, धादिङ	२०७६.०९.१२ - २०७६.०९.२२

४.२ अनुगमन निरीक्षण

लघुवित्त वित्तीय संस्थाको स्थलगत निरीक्षण तथा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका कौफियतहरूको सुधार गर्न दिइएका निर्देशनहरूको कार्यान्वयनको अवस्था सम्बन्धमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाले पेश गरेको प्रतिउत्तर र सोसँग सम्बन्धित विषयहरूमा विभाग विश्वस्त हुन चाहेमा वा अनुगमन निरीक्षणको आवश्यकता देखिएमा विभागबाट अनुगमन निरीक्षण कार्य गर्ने गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा एउटा मात्र लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको अनुगमन स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ।

तालिका १७
अनुगमन स्थलगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं.	संस्थाको नाम	ठेगाना	निरीक्षण अवधि
१	समिट लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	वित्तमोड, भ्यापा	२०७६।०४।१५ - २०७६।०४।१५

खण्ड (५)

कार्यान्वयन (Enforcement)

स्थलगत निरीक्षण तथा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयनका क्रममा आवश्यकता र कैफियतको सुधारको आधारमा प्रकृति अनुसार लघुवित्त र यसका पदाधिकारीहरूलाई आवश्यकता अनुसार थप निर्देशन दिने गरिएको छ ।

निर्देशनहरूको पालनाको स्थिति, हर्जाना/जरिवाना

यस इकाईले स्थलगत निरीक्षण तथा गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनको आधारमा नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशनहरू अन्तर्गत पुँजीकोष, वित्तीय स्रोत संकलन, कर्जा वर्गीकरण तथा नोक्सानी व्यवस्था, लगानी सम्बन्धी व्यवस्था, अनिवार्य मौज्जात, वैधानिक तरलता अनुपात/तरल सम्पत्ती सम्बन्धी व्यवस्था आदि निर्देशनहरूको पालना नगरेको लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई निर्देशन तथा थप निर्देशन दिने गरेको छ जस अनुसार आर्थिक वर्ष २०७५/७६ र २०७६/७७ मा स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएका विभिन्न संस्थाहरूको प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा पेश हुनआएको निरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएको कैफियतहरू उपर नियमित रूपमा तिनमहले विवरण तयार गरी थप निर्देशन दिने गरिएको छ भने निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण विनियमावली, २०७४ बमोजिम अर्धवार्षिक रूपमा प्रतिवेदन कार्यान्वयनको स्थिति सूचित गर्नु पर्ने व्यवस्था बमोजिम सबै लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूका कार्यान्वयन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

तपसिलमा उल्लिखित विषयहरूको गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन अनुगमन गर्ने सिलसिलामा यस बैंकबाट जारी निर्देशनहरू पालना नगर्ने देहाय बमोजिमका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई कारवाही तथा जरिवाना गरिएको छ ।

५.१. पुँजीकोष

यस बैंकको निर्देशन अनुसार लघुवित्त वित्तीय संस्थाले कुल जोखिम भारित सम्पत्तिको न्यूनतम ४ प्रतिशत प्राथमिक पुँजी र ८ प्रतिशत पुँजीकोष कायम गर्नुपर्नेमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा देहाय बमोजिमका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले पुँजीकोष कायम गर्न नसके तापनि उक्त संस्थाहरूलाई पुँजीकोष कायम गर्ने समयसीमा थप गरिएको र तोकिएको समय सीमाभित्र निर्देशानुसारको पुँजीकोष कायम गरेको कारण शीघ्र सुधारात्मक कारवाही (PCA) गर्न आवश्यक देखिएन ।

तालिका १८
न्यूनतम पुँजीकोष कायम गर्न नसकेका संस्थाहरू

क्र.सं	संस्थाको नाम	पुँजीकोष कायम नगरेको अवधि	कारवाही/समय सीमा थप भएको अवधि
१	सपोर्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७७ वैशाख र जेठ	२०७७/४/११ मा कारवाही गरिएको ।
२	घोडीघोडा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७७ वैशाख र जेठ	२०७७/४/११ मा कारवाही गरिएको ।
३	बुद्धज्योति लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७७ जेठ	२०७७ असारमसान्त सम्म समयावधि थप गरिएको ।
४	जनकपुर लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६ चैत देखि २०७७ जेठ सम्म	२०७७ असोजमसान्त सम्म समयावधि थप गरिएको ।
५	समाज लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६ पुस देखि २०७७ असारसम्म	२०७७/४/२९ मा कारवाही गरिएको ।
६	जीवनविकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७७ वैशाख र जेठ	२०७७ असोजमसान्त सम्म समयावधि थप गरिएको ।

५.२. वित्तीय स्रोत संकलन

यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशमा अधिल्लो त्रयमासमा कायम रहेको प्राथमिक पुँजीको बढीमा ३० गुणासम्म वित्तीय स्रोत संकलन गर्न पाउने विद्यमान व्यवस्था रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा सम्पूर्ण लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले सो निर्देशनको पालना गरेको देखिन्छ ।

५.३. कर्जा वर्गीकरण तथा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था

यस बैंकको निर्देशन बमोजिम प्रत्येक त्रयमासमा कर्जा वर्गीकरण गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेमा २०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाले असल कर्जाको नोक्सानी व्यवस्था न्यूनतम १ प्रतिशत तथा वीमित कर्जाको ०.२५ प्रतिशत व्यवस्था कायम गरेको देखिन्छ । २०७७ असारमा कुल कर्जा नोक्सानी व्यवस्थामा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले रु.८ अर्ब ५७ करोड कायम गरेको देखिन्छ । यो कुल कर्जाको ३.२६ प्रतिशत रहेको छ । २०७७ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल कर्जामा निष्क्रिय कर्जा अनुपात २.०२ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

५.४. सापटी

यस बैंकबाट जारी गरिएको एकीकृत निर्देशनमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले अधिल्लो त्रयमाससम्ममा आफूले लिएको कुल सापटीको १०० प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्नेमा २०७७ असार मसान्तमा सबै लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले सो निर्देशनको पालना गरेको देखिन्छ ।

५.५. धितो कर्जा र कुल कर्जा अनुपात

यस बैंकबाट जारी गरिएको एकीकृत निर्देशनमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले आफूले प्रदान गरेको कुल कर्जाको एक-तिहाईमा नबढ्ने गरी धितो लिई लघु उद्यम कर्जा प्रदान गर्न सक्नेमा २०७७ असार मसान्तमा धितो कर्जा र कुल कर्जाको अनुपात १५.८५ प्रतिशत रहेको देखिएकोले उक्त निर्देशनको पालना गरेको देखिन्छ ।

५.६. प्रति ग्राहक कर्जा सीमा

यस बैंकबाट जारी गरिएको निर्देशन बमोजिमको २०७७ असार मसान्तसम्म एकल ग्राहक कर्जा सीमा ननाघ्ने गरी लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले कर्जा प्रवाह गरेको देखिन्छ ।

५.७. अनिवार्य मौज्जात अनुपात

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले कुल निक्षेप दायित्वको ०.५ प्रतिशत (सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्नेको हकमा २ प्रतिशत) अनिवार्य मौज्जात अनुपात कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा अनिवार्य मौज्जात अनुपात कायम नगरेकाले देहाय बमोजिमका संस्थाहरूलाई हर्जाना लगाईएको छ ।

तालिका १९

अनिवार्य मौज्जात कायम नगरेको संस्थाको कारवाही विवरण

क्र.स	संस्थाको नाम	नपुग महिना	जरिवाना रकम (रु.)
१	एनआरएन लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६ असार	१२०१९
२	स्मार्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६ साउन	१८०१५१
३	स्वेडा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६ साउन	२०,७९३।८८
४	फरवार्ड माईक्रोफाईनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था	२०७६ साउन	३,८२७।००

लिमिटेड			
५	सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६ भदौ	३५९।६९
६	विपिडव्लयु लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६ भदौ	४३।४२
७	सल्म लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६ मंसिर	५५९।९७
८	गरिवी न्यूनीकरण लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५ चैत्र २०७६ बैशाख, भदौ देखि कार्तिक	२२,८९।०५
९	नेष्टो समृद्धि लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६ बैशाख देखि मंसिर	६,८८,६४६।०३
१०	आरम्भ लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६ पुस	९३।६०
११	नेपाल एग्रो लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६ फागुन	२३०।६८

८. तरल सम्पत्ति अनुपात/वैधानिक तरलता अनुपात

यस बैंकद्वारा बैंक तथावित्तीय संस्थाहरूलाई जारी भएको निर्देशनअनुसार सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन नगर्ने “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो कुल निक्षेप दायित्वको २.५ प्रतिशत तथा सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो कुल निक्षेप दायित्वको ४ प्रतिशत वैधानिक तरलता अनुपात कायम गनुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा २०७६/७७ मा वैधानिक तरलता अनुपात कायम गरेको देखिन्छ।

९. नेपाल राष्ट्र बैंकमा पठाउनुपर्ने विवरण सम्बन्धमा

यस बैंकबाट जारी भएको निर्देशन नं. ९ बमोजिम वित्तीय विवरणहरू यस बैंकमा पठाउनु पर्ने व्यवस्थाको सम्बन्धमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले आवश्यकता अनुसारका कागजात तथा वित्तीय विवरणहरू समय समयमा पठाउने गरेको देखिन्छ।

खण्ड (६)

परियोजना समन्वय फाँट

६.१ दातृ निकायहरुको सहयोगमा संचालित चालु आयोजनाहरु

६.१.१ ग्रामीण क्षेत्रमा वित्तीय पहुँच कार्यक्रम (Sustainable Economic Development in Rural Areas SEDRA 1) कार्यक्रम अन्तर्गत Missing Middle लाई समेट्ने गरी नेपालको लुम्बिनी प्रदेश, कर्णाली प्रदेश तथा सुदूरपश्चिम प्रदेश (साविक मध्य पश्चिमाञ्चल र सुदूर पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र) लगायत देशका अन्य ग्रामीण क्षेत्रमा वित्तीय पहुँच कार्यक्रम संचालन गर्न नेपाल सरकार र जर्मन सरकार बीच ८ जुलाई २०१५ मा सम्झौता भए अनुसार नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय र German Financial Cooperation with Nepal-KfW बीच ७ अक्टोबर २०१६ मा Euro 9 Million को Financing Agreement भएको । उक्त कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न On-lending Agent को रूपमा नेपाल राष्ट्र बैंक, नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय र KfW विच ३० जुन २०१६ मा हस्ताक्षर गरिएको थियो ।

६.१.२ उक्त Euro 9 Million मध्ये Euro 2 Million लाई प्राविधिक सहायता (Accompany Measures) अन्तर्गत खर्च हुने गरी Non repayable grant to pay for expert services of a consultant रूपमा उपलब्ध हुने तथा Euro 7 Million सहभागी वित्तीय संस्थाहरु (PFIs) मार्फत परिचालन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक प्रकृया पूरा गरी चयन भएका ग्लोबल आईएमई बैंक लि. मार्फत Euro 4 Million र एनएमबि बैंक (तत्कालिन ओम डेभलपमेण्ट बैंक) लि. मार्फत Euro 3 Million ऋणको रूपमा रकम परिचालन गराउने व्यवस्था गरिएको थियो । सो रकम तोकिएका ग्रामीण क्षेत्र लगायत देशका विभिन्न ठाउँमा रहेका Micro, Small and medium-sized enterprises (MSMEs) मा रहेका Missing Middle समुदायमा वित्तीय पहुँच पुग्ने गरी रु.२ लाख देखि रु.४० लाखसम्म कर्जा प्रवाह गरी सोको शोधभर्ना यस बैंक समक्ष पेश गर्नुपर्ने सम्झौतामा उल्लेख छ । साभेदार बैंकहरु ग्लोबल आईएमई बैंक लि. ले यूरो ३९ लाख ९९ हजार २५० बराबरको नेपाली रकम रु.५१ करोड ८५ लाख ५ हजार ७०१ र एनएमबि बैंक (तत्कालिन ओम डेभलपमेण्ट बैंक) लि. ले यूरो ३० लाख बराबरको नेपाली रकम रु.३८ करोड ७७ लाख ३४ हजार ६४६ कर्जा प्रवाह गरी सोको शोधभर्ना KfW बाट प्राप्तभई सम्बन्धित साभेदार बैंकको खातामा रकमान्तर भएको हुँदा सम्झौता बमोजिमको रकम दातृ निकायबाट प्राप्त भई सकेको छ । २०७७ असार मसान्त सम्ममा साभेदार बैंकहरु ग्लोबल आईएमई बैंक लि. बाट रु.२ करोड ६८ लाख ५० हजार ७८२ पैसा २१ मात्र र एनएमबि बैंक (तत्कालिन ओम डेभलपमेण्ट बैंक) लि. बाट रु.२ करोड ४३ लाख ६० हजार ९९६ पैसा २ मात्र ब्याज वापतको रकम प्राप्त भएको छ ।

६.१.३ ग्रामीण क्षेत्रमा वित्तीय पहुँच कार्यक्रमको निरन्तरता स्वरूप Sustainable Economics Development in Rural Areas and Semi-Urban areas MSME Finance Phase II (SEDRA II)का लागि नेपाल सरकार र जर्मन सरकार बीच ५ जुलाई २०१९ मा Financial Cooperation Agreement मा हस्ताक्षर सम्पन्न भएको तथा सोही Agreement अन्तर्गत ३ नोभेम्बर २०१९मा नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय, यस बैंक तथा KfW बीच Euro 7 Million को Financing and Project Agreement सम्पन्न भएको थियो । सो मध्ये Euro 1 Million Non repayable grant to pay for expert services of a consultant र Euro 6 Million On lend to the partner banks to refinance अन्तर्गत रहेको । उक्त सम्झौता अनुसार चयन भएका साभेदार बैंकहरु श्री सिद्धार्थ बैंक लि. र श्री मुक्तिनाथ विकास बैंक लि. प्रत्येकलाई Euro 3 Million ऋणको रूपमा रकम उपलब्ध गराउने तथा सो रकम ग्रामीण क्षेत्र लगायत देशका विभिन्न

ठाउँमा रहेका Micro, Small and medium-sized enterprises (MSMEs) मा रहेका Missing Middle समुदायमा वित्तीय पहुँच पुग्ने गरी रु.२ लाख देखि रु.४० लाखसम्म कर्जा प्रवाह गरी सोको शोधभर्ना यस बैंक समक्ष पेश गर्नुपर्ने सम्झौतामा उल्लेख छ। यस अन्तर्गत साभेदर बैंकहरु श्री सिद्धार्थ बैंक लि. र श्री मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.बाट शोधभर्ना प्राप्त हुन बाँकी रहेको छ।

६.१.४ नेपालमा वित्तीय पहुँचको अवस्था अन्य मुलुकहरुको तुलनामा न्यून रहेको सन्दर्भमा विश्व बैंक समूहको अन्तर्राष्ट्रिय वित्त निगम (IFC) ले नेपालमा वित्तीय पहुँचका सम्बन्धमा राष्ट्रियस्तरको अध्ययन सर्वेक्षण गर्ने, लघु, मझौला तथा साना उद्यमका लागि वित्तीय रणनीति तर्जुमा गर्ने गरी Access to Financial Services Project संचालन गर्न Advisory Agreement for Access to Financial Services Project मा अन्तर्राष्ट्रिय वित्त निगम (IFC) र यस विभाग बीच मार्च २२, २०१९ मा हस्ताक्षर सम्पन्न भएको र सन् २०२१ डिसेम्बर सम्ममा सम्पन्न हुने लक्ष्य राखिएको छ। उक्त परियोजनाको रणनीति कार्यान्वयनका सन्दर्भमा निम्न कार्यहरु रहेका छन्।

- (१) लघु, मझौला तथा साना उद्यमका लागि वित्तीय रणनीति र कार्य योजना तयार गर्न यस बैंकलाई सहयोग गर्ने,
- (२) MSME रणनीतिले यस बैंकलाई नेपालमा MSME र Start-up व्यवसायहरुका लागि दिगो विकासको प्रवर्द्धन र वित्तीय क्षेत्रको सुधारहरु लक्षित वर्गसम्म पु-याउन मार्गदर्शन गर्ने।
- (३) MSME रणनीति निम्न कुरामा केन्द्रित रहने जस्तै: समग्र कानुनी र नियामक संरचना, वित्तीय पूर्वाधार, वित्तीय मध्यस्थता र उपकरणहरुले MSME लाई वित्तीय पहुँच को वृद्धि गर्ने, MSME को लागि Digital वित्तीय सेवाहरु, SME Finance Models र MSME हरूले पाएको वित्तीय पहुँचको आधारमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले Reporting गर्ने।

६.२. सम्पन्न भैसकेका परियोजना (Phase-out Projects)

६.२.१ नेपाल सरकार र एशियाली विकास बैंकबीच साना तथा मझौला कृषक आयस्तर वृद्धि आयोजना (Raising Incomes of Small and Medium Farmers Project - RISMFPP) कार्यान्वयनमा ल्याउने द्विपक्षीय सम्झौता अनुसार अमेरिकी डलर २ करोड १ लाख मध्ये अमेरिकी डलर १ करोड २० लाख १२ हजार यस बैंकलाई उपलब्ध गराउने गरी मार्च १६, २०११ मा सम्झौता भएको, आयोजना अवधि १४ जुन २०११ देखि ३० जुन २०१९ सम्ममा उक्त बैंकबाट अमेरिकी डलर १ करोड ८ लाख २२ हजार ३ सय ६० सेण्ट ९२ प्राप्त भएको थियो। नेपाल सरकार, कृषि विकास मन्त्रालय र यस बैंकको समन्वयमा सञ्चालित रहेको उक्त आयोजनाको अनुदानको कार्यान्वयन नेपाल राष्ट्र बैंकबाट भएको थियो। उक्त आयोजनाबाट २०७६ असार मसान्तसम्म २८० वटा कृषक समूहहरु, २१६ वटा सहकारी संस्थाहरु र १५९ वटा निजी उद्यमीहरु गरी जम्मा ६४५ अनुदानग्राही संस्थाहरु लाभान्वित भएका थिए।

६.२.१ तेश्रो पशु विकास आयोजना (TLDP), पश्चिम तराई गरिवी निवारण आयोजना (PAPWT), सामुदायिक भूमिगत जलसिचाई सेक्टर आयोजना (CGISP) जस्ता परियोजनाहरुको कार्यावधी सकिए तापनि यी परियोजनाहरुले प्रवाह गरेको ऋण रकममध्ये २०७७ असार मसान्तसम्म सामुदायिक भूमिगत जलसिचाई सेक्टर आयोजना (CGISP) को साँवा रकम रु.८१.९३ लाख सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट किस्ता उठाउन बाँकी रहेको तथा हालसम्म प्राप्त रकम नेपाल सरकारबाट Repayment Shedule प्राप्त हुन नसकेकोले विभिन्न बैंक वित्तीय संस्थाहरुमा लगानीको रुपमा रहेको। त्यसैगरी नेपाल सरकारबाट प्राप्त ऋण रकममध्ये नेपाल सरकारलाई भुक्तानी तालिका अनुसार २०७७ असार मसान्तसम्म तेश्रो पशु

विकास आयोजना (TLDP) को रु.७.९१ करोड, पश्चिम तराई गरिवी निवारण आयोजना (PAPWT) को रु.२.१९ करोड र सामुदायिक भूमिगत जलसिचाई सेक्टर आयोजना (CGISP) को रु.२०.०७ करोड भुक्तानी गर्न बाँकी रहेको छ । अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा लगानी गरेको रकमको हिसाब राख्ने तथा बैंक खाता संचालन गरी भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाउने आदि कार्यहरु समेत यस विभागले गर्दै आएको छ ।

खण्ड (७)

वित्तीय समावेशिता फाँट

७.१ वित्तीय समावेशितासँग सम्बन्धित गतिविधि

नेपाल सरकार र डेनमार्क सरकारबीच १६ डिसेम्बर २०१३ मा भएको सहयोग सम्झौता बमोजिम UNNATI INCLUSIVE GROWTH PROGRAM SUPPORT TO FINANCIAL INCLUSION IN Nepal 2014-2018 कार्यक्रम लागू भई सम्पन्न भई सकेको सन्दर्भमा उक्त आयोजनाले सञ्चालन गरेको विभिन्न कार्यक्रमहरू मध्ये Making Access to Finance Possible Program (MAP): National Diagnostic Survey Policy Framework and Roadmap on Financial Inclusion कार्यक्रम र वित्तीय समावेशीकरण सम्बन्धी माग पक्षीय र आपूर्ति पक्षीय अध्ययनको आधारमा MAP Nepal Financial Inclusion Roadmap 2017-2030 लाई यस बैंकको सञ्चालक समितिले मिति २६ डिसेम्बर २०१७ मा स्वीकृत गरेको र उक्त Roadmap का आधारमा वित्तीय समावेशीकरणका लागि तयार गरी पेश गरिएको कार्ययोजना (MAP Nepal Financial Inclusion Action Plan) कार्यान्वयन गर्न यस विभागमा वित्तीय समावेशिता इकाई (Financial Inclusion Unit) गठन भई वित्तीय समावेशिता सम्बन्धी देहायका कार्यहरू भएको :-

- (क) Nepal Financial Inclusion Action Plan मा उल्लेखित तत्कालीन र अल्पकालीन कार्यहरूको अनगुमन गरी सो को प्रतिवेदन (Rapid Assessment) High Level Financial Inclusion Roadmap Implementation Committee मा पेश गरेको ।
- (ख) वित्तीय समावेशिता सम्बन्धी वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरेको ।
- (ग) वित्तीय समावेशिता सम्बन्धी यस बैंकले लिने रणनीति तथा कार्यक्रमका लागि संयुक्त राष्ट्र संघीय पुँजी विकास कोष (United Nations Capital Development Fund – UNCDF) सँग सम्पर्कमा रही सो सम्बन्धी रणनीति बनाउन High Level Financial Inclusion Roadmap Implementation Committee समक्ष सिफारिश गरेको ।
- (घ) विश्वबैंक समूह अन्तर्गतको अन्तर्राष्ट्रिय वित्त निगम (International Finance Corporation - IFC) ले यस बैंकसँगको Advisory Agreement बमोजिम Access to Finance परियोजना अन्तर्गत MSME Finance in Nepal: A demand side and Supply side Assessment / MSME Strategy नामक प्रतिवेदनहरू विभागसँगको सहकार्यमा प्रकाशन गरेको ।
- (ङ) विश्व बैंक समूह अन्तर्गतको अन्तर्राष्ट्रिय वित्त निगम (International Finance Corporation - IFC) को अनुरोधमा नेपालको वित्तीय प्रणालीमा Psychometric Credit Solution सम्बन्धी अध्ययन गर्न यस बैंकका डेपुटी गभर्नरज्यूहरू, कार्यकारी निर्देशकज्यूहरू, निर्देशकज्यूहरू तथा अन्य अधिकृत कर्मचारीहरू तथा बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रतिनिधिहरूसँग जानकारीमूलक छलफल (Webinar) आयोजना गरी सो को Pilot Test का लागि निगमसँग प्रक्रिया अगाडि बढ्ने क्रममा रहेको ।
- (च) नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालयको पत्रबाट माग भएबमोजिम बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूमा देखिएका समस्याहरू तथा समाधानहरूबारे अध्ययन गरी संक्षिप्त प्रतिवेदन पेश गरेको ।
- (छ) Nepal Financial Inclusion Action Plan मा उल्लेखित कार्यहरू मध्ये नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गतको मुख्य जिम्मेवारीमा परेको कार्यमा A2F Committee गठन गर्ने सिलसिलामा UNCDF सँग सहकार्य गरी सो को ToR निर्माण गरी अर्थ मन्त्रालय पठाएको ।

वित्तीय समावेशीकरण सम्बन्धी Roadmap कार्यान्वयनका लागि पेश गरिएको कार्ययोजना MAP Nepal Financial Inclusion Action Plan को प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सहजता ल्याउन डेपुटी गभर्नरज्यूको

संयोजकत्वमा ६ सदस्यीय तत्कालीन High Level Financial Inclusion Roadmap Implementation Committee को मिति २०७६/१०/०५ मा High Level Financial Inclusion Roadmap Implementation Committee पुनर्गठन गरिएको र सो समितिको चार वटा बैठक बसी देहाय बमोजिमका मुख्य निर्णयहरूको सारांशः

- (क) National Financial Inclusion Roadmap 2017-2030 कार्यान्वयनका लागि स्वीकृत कार्ययोजना Nepal Financial Inclusion Action Plan को प्रगति विवरण (Progress Matrix) को नियमित अपडेट लिई समितिमा पेश गर्ने ।
- (ख) Nepal Financial Inclusion Action Plan का परिमार्जन स्थगित गर्ने तर, उक्त Plan को अनुगमनलाई निरन्तरता दिने र कार्यान्वयनका लागि पुनर्गठित High Level Financial Inclusion Roadmap Implementation Committee मा यस बैंकका विभिन्न विभाग/कार्यालय/महाशाखाबाट प्रतिनिधिहरू आमन्त्रण गर्ने ।

खण्ड (द)

नीति, योजना र आन्तरिक प्रशासन

द.१ नीति, योजना र आन्तरिक प्रशासनसँग सम्बन्धित गतिविधि

यस विभागबाट लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको स्थलगत निरीक्षण एवम् गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यहरु हुँदै आएको छ। यस विभागमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ का लागि कार्यकारी निर्देशक १, निर्देशक २, उप-निर्देशक ९, सहायक निर्देशक २१, सहायक निर्देशक (क) १, प्रधान सहायक १, सहायक ५ र कार्यालय सहयोगी २ गरी कुल ४२ जना कर्मचारीको दरवन्दी रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा कार्यकारी निर्देशक १, निर्देशक २, उप-निर्देशक ११, सहायक निर्देशक १५, सहायक निर्देशक (कं.) १, प्रधान सहायक ३, सहायक ३ र कार्यालय सहयोगी २ गरी जम्मा ३८ जना कर्मचारी कार्यरत रहेको छन्।

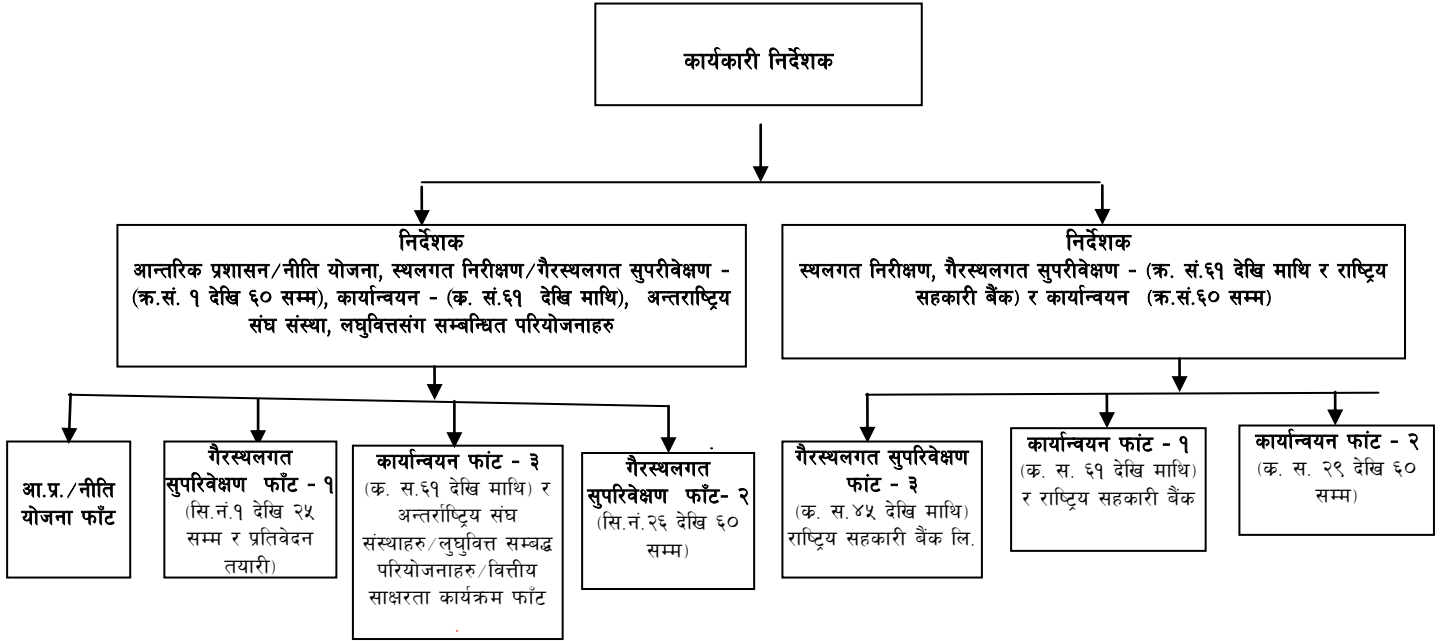
यस विभागको उद्देश्य हासिल गर्न देहाय बमोजिमका ईकाइहरुको संरचना तयार गरी विभागका कार्यहरु सम्पादन भइरहेको छ।

- (क) आन्तरिक प्रशासन तथा नीति योजना फाँट
- (ख) गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण फाँट (१, २ र ३)
- (ग) वित्तीय समावेशीता फाँट
- (घ) कार्यान्वयन फाँट (१, २ र ३)
- (ङ) अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था तथा सम्बद्ध परियोजना समन्वय फाँट

विभागको लागि बजेट तथा वार्षिक कार्य योजनाको प्रस्ताव तयार गर्ने, स्वीकृत वार्षिक कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्ने, मौद्रिक नीति, वित्तीय क्षेत्र रणनीति, बैंकको चालु रणनीतिक योजनाको प्रगति विवरण तयार गर्ने तथा सञ्चालक समितिबाट भएको निर्णयको कार्यान्वयन स्थितिको विवरणहरु त्रैमासिक रूपमा तयार गर्ने कार्य नीति योजना फाँटले गर्दै आएको छ। त्यसैगरी, आन्तरिक प्रशासन फाँटले स्वीकृत वार्षिक कार्ययोजना अनुसार लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण, लक्षित स्थलगत निरीक्षण, अनुगमन तथा विशेष निरीक्षण एवम् भौतिक पूर्वाधार निरीक्षण गराउने, विभागसंग सम्बन्धित पत्राचारहरु गर्ने, विभागका कर्मचारीहरुको हाजिरी, विदा तथा काज सरुवाको अभिलेख राख्ने र दैनिक विभागीय कार्य सञ्चालन सम्बन्धमा आवश्यक कार्यहरु सम्पादन गरी त्यस्ता काम कारवाहीहरुको अभिलेख अद्यावधिक राख्ने, समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण, लक्षित स्थलगत निरीक्षण, विशेष तथा अनुगमन निरीक्षण कार्यका लागि कर्मचारीहरु खटाई भ्रमण आदेश जारी गर्ने जस्ता कार्यहरु गर्दै आइरहेको छ।

साथै, लघुवित्त वित्तीय संस्थाका सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरु, उच्च व्यवस्थापन तहका कर्मचारीहरु लगायत अन्य कर्मचारीहरुसँग संस्थागत सुशासन, सम्पत्ति शुद्धीकरण, जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम र बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन प्रचलित ऐन नियम तथा सुपरिवेक्षकीय विषयवस्तुमा अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विभागले एउटा अन्तरक्रिया र एउटा अनुशिक्षण कार्यक्रम आयोजना गरेको छ। विभागले जोखिम व्यवस्थापन लगायत अन्य समसामयिक विषयमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतहरुको सहभागितामा २०७६ असोज १० गते शुक्रबार काठमाडौंमा १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको थियो। यसै गरी “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई दिइने निर्देशनमा एकरूपता कायम गर्ने उद्देश्यले विभागका कर्मचारीहरुलाई सहभागी गराई २०७६ मंसिर १३ गते शुक्रबार काठमाडौंमा १ दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको थियो।

नेपाल राष्ट्र बैंक
लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
संगठन तालिका

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको नाम, सञ्चालन मिति, पुँजी तथा अन्य प्रमुख वित्तीय सूचकाङ्कहरु
आर्थिक बर्ष २०७६/७७

(रकम रु. करोडमा)

क्र.सं.	संस्थाको नाम	सञ्चालन मिति	पुँजी	पुँजीकोष अनुपात	निष्कृत्य कर्जा	लघु उच्चम कर्जा/कुलकर्जा	वित्तीयश्रोत संकलन (रुपामा)	औषत ब्याजदर अन्तर
१	निर्धन उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड*	२०५६/०४/०१	१५०.००	११.८७%	१.८३%	१७.८४%	७.९३	७.८८%
२	आरएमडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड#	२०५६/०८/२०	८९.९३	२६.६७%	०.०१%	०.००%	३.४१	२.१७%
३	डिप्रोक्स लघुवित्त वित्तीय संस्थालि.भरतपुर, चितवन	२०५८/०३/१९	१००.५४	१२.३०%	२.५१%	२७.०५%	७.२६	७.४१%
४	छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड*	२०५८/०८/१२	१५०.००	१४.८३%	०.४५%	१३.६६%	७.३८	७.४१%
५	स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०५८/१०/०१	७९.२४	१०.४२%	१.९९%	२९.६५%	९.८१	६.६०%
६	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड#	२०५८/११/०२	१००.०२	११.८२%	०.६८%	०.००%	८.१२	४.४६%
७	नेरुडे लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६५/१२/०७	४५.७३	११.०८%	३.९७%	२६.३६%	७.४२	६.२२%
८	नयाँनेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६६/०१/१६	१०.०८	११.०९%	२.०६%	१४.१६%	९.०६	७.९८%
९	मिथिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६६/०२/०६	१२.१७	१३.२७%	१.५९%	१६.२१%	७.७६	६.०६%
१०	समिट लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६६/०९/०१	२५.४३	१७.९९%	७.१९%	१९.५६%	४.५५	९.३१%
११	स्वरोजगार लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६६/०९/१३	३४.१६	१३.२३%	१.८३%	२४.९९%	७.३७	७.०४%
१२	फर्स्ट माइक्रोफाइनान्स वित्तीय संस्था लिमिटेड#	२०६६/०९/१३	८०.०७	१७.९६%	०.००%	०.००%	५.३०	२.३६%
१३	नागवेली लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६६/१०/२१	२१.१३	२१.४७%	२.०३%	२२.४३%	३.४३	९.६५%
१४	कालिका लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६७/०४/०५	२५.२३	१३.१८%	२.९८%	२९.७१%	६.५५	७.६२%
१५	मिर्मिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६७/०६/०७	१९.७९	९.५४%	२.३१%	२९.९७%	१०.४७	४.५६%
१६	जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६७/०७/२३	७.९२	९.१२%	३.५८%	१८.८७%	१०.३३	८.३१%
१७	बोमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६८/११/२५	२७.७८	२०.३३%	१.५०%	३०.७९%	९.५४	७.४२%
१८	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६९/०२/२२	२७.८३	११.०२%	२.२६%	११.५८%	७.४१	७.४२%
१९	सिभिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६९/०३/२१	१७.८०	१४.९२%	२.५६%	२.६८%	८.७६	३.५७%
२०	महिला सहयात्रा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६९/०८/१४	१३.३१	१२.१७%	३.५५%	१३.५६%	८.२०	५.५०%
२१	विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६९/१२/१५	२२.४०	८.९९%	३.२८%	२१.६६%	१०.९५	५.४२%
२२	एनएर्माव लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०६९/१२/१८	४५.३६	१७.७१%	२.३३%	२४.०२%	५.९६	७.५८%
२३	फरवार्ड माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७०/०२/०३	५०.०४	११.७२%	२.८५%	२७.८१%	८.३८	५.८०%
२४	ग्लोबलआईएमई लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७०/०२/०५	२५.९६	१२.१३%	१.९४%	२४.७६%	९.५२	६.५८%

क्र.सं.	संस्थाको नाम	सञ्चालन मिति	पुँजी	पुँजीकोष अनुपात	निष्कृत्य कर्जा	लघु उच्चम कर्जा/कुलकर्जा	वित्तीयश्रोत संकलन (राणामा)	औषत ब्याजदर अन्तर
२५	महली लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७०/०३/०१	१२.२४	११.३७%	२.०६%	७.२९%	८.२८	५.२५%
२६	सूर्योदय लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७०/०४/०१	२१.५०	११.७४%	०.८४%	१०.३४%	१०.३७	५.८४%
२७	मेरो माइक्रोफाइनेन्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७०/०४/०३	८५.५१	१८.४०%	३.६५%	२२.६३%	५.२२	८.३८%
२८	समता लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७०/०५/०९	१९.११	१७.४६%	१.९२%	६.९५%	५.११	७.२८%
२९	आरएसडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड#	२०७०/०५/२६	६७.१५	२७.८४%	०.२९%	०.००%	३.३०	१.३९%
३०	सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७१/०३/०१	१३.२०	१४.१४%	३.९७%	४.७७%	६.६६	७.१५%
३१	नेशनलमाइक्रोफाइनेन्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७१/०३/१८	२६.४०	९.७९%	२.३३%	२६.४७%	९.२७	६.८२%
३२	ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७१/०४/३०	९८.२५	१०.१०%	५.१९%	१५.०४%	७.०४	७.८६%
३३	नेपाल सेवा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७१/०७/०९	६.१५	१०.५१%	१.३१%	१९.७२%	१०.३५	५.८२%
३४	उन्नती सहकार्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७१/०७/२१	१४.९५	९.१३%	१.८२%	१९.४६%	११.९०	८.४०%
३५	स्वदेशी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७१/०९/१६	२७.६०	८.५७%	३.३५%	३०.५९%	९.५६	७.२५%
३६	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७२/०२/०१	३६.८०	१२.०९%	४.७८%	२२.६५%	७.५६	४.३३%
३७	सपोर्ट माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७२/०३/२७	६.६०	८.९६%	४.७५%	३०.२९%	११.९७	६.७०%
३८	आरम्भ चौतारी लघुवित्त वित्तीय संस्थालिमिटेड	२०७२/०९/१९	२६.३४	१२.५६%	१.४४%	२१.७८%	९.९२	७.६२%
३९	घोडीघोडा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७३/०२/३०	२.७६	८.१३%	३.२५%	४.०३%	१४.३४	४.९८%
४०	आशा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७३/०५/१३	२३.२३	११.९३%	३.२०%	२६.००%	८.३७	७.१४%
४१	नेपालएग्रो लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. पोखरा	२०७३/०६/०४	५.७२	९.४१%	२.२२%	१३.६९%	१०.९०	७.०३%
४२	गुराँश लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७३/०८/०१	८.३४	१२.०६%	४.००%	२१.११%	७.७७	५.४९%
४३	गणपति लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७३/०८/२४	११.०७	११.६१%	१.७७%	१६.५७%	८.७५	७.९३%
४४	इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७३/१०/०७	२२.८१	१४.१४%	२.७६%	१६.८०%	६.३८	७.५२%
४५	आँधिखोला लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७३/११/०१	१०.००	१७.०२%	४.८५%	१०.०५%	५.५९	७.८०%
४६	स्वाभिमान लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७४/०२/०८	७.६७	१०.५७%	०.९५%	९.२२%	१०.६९	७.३६%
४७	स्पर्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७४/०३/२९	९.३७	११.५९%	१.७६%	२९.८३%	८.०५	६.६३%
४८	सवैको लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७४/०३/३०	१८.६५	११.२८%	१.६१%	२२.०८%	९.४५	७.२७%
४९	साधना लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७४/०७/१३	२१.७८	१५.४८%	०.८१%	२०.५४%	९.४२	८.५६%
५०	एनआईसी एसिया लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७४/०८/०५	१४८.००	२४.१५%	०.९९%	२०.८७%	५.५४	७.३२%
५१	सारथी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७४/०८/०५	१३.४६	१२.९७%	१.७०%	१३.३२%	७.३१	६.५५%

क्र.सं.	संस्थाको नाम	सञ्चालन मिति	पुँजी	पुँजीकोष अनुपात	निष्कृत्य कर्जा	लघु उच्चम कर्जा/कुलकर्जा	वित्तीयश्रोत संकलन (राणामा)	औषत ब्याजदर अन्तर
५२	मनकामना लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७४/१०/१८	६.८३	१५.५२%	५.०५%	१३.९०%	५.३१	८.७०%
५३	सजीलो लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७४/१०/२४	१४.००	१८.६९%	१.७५%	१.३७%	४.९७	६.९३%
५४	बुद्धज्योति लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/०२/०९	१.२०	१०.७७%	०.००%	०.००%	१०.१९	६.७७%
५५	समाज लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/०२/०१	१.१४	४.४१%	०.००%	१.०६%	२३.४३	६.१५%
५६	ग्रामिण स्वयमसेवक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/०६/१५	५.०७	९.३४%	१.९८%	१६.७३%	११.६७	७.४६%
५७	महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/०७/०१	६.००	९.८७%	०.७८%	९.८१%	१०.७५	७.४४%
५८	मानुषी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/०८/०१	७.००	१०.०६%	३.००%	७.४२%	९.४६	८.५४%
५९	आदर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/०९/०१	१.४०	१३.५२%	१.६४%	२.६३%	८.२२	७.०६%
६०	युनिकनेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/०९/०१	९.६८	८.७४%	२.५५%	३.५६%	१२.२६	७.४२%
६१	स्मार्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/१०/२७	१.४०	७.६५%	१.६४%	१३.९४%	१४.८६	७.२१%
६२	महिला सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/११/१५	४.२०	११.८९%	२.५६%	४.६५%	७.५०	८.४१%
६३	जाल्पा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/१२/०१	७.००	९.८५%	१.८३%	२.२८%	९.८७	८.६८%
६४	सल्व लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/११/०१	४.२०	११.३५%	४.३१%	३.७५%	८.८०	६.७०%
६५	राष्ट्र उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/११/०८	१७.५०	१४.७२%	१.१७%	३.९६%	६.३९	८.६९%
६६	वीन लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/१२/२५	१.४६	१२.३६%	१९.३८%	०.००%	३.५७	८.५३%
६७	उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/१२/११	४.२०	१०.६८%	२.३६%	३१.२२%	१०.३५	८.३२%
६८	धौलागिरि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. बागलुङ	२०७५/११/०७	७.००	११.१४%	२.९६%	११.३५%	७.७७	८.४७%
६९	सिवाईसी नेपाल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/१२/०१	७.००	१०.२२%	८.२३%	४.३१%	७.१५	७.७६%
७०	नेस्डो समृद्ध लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/११/२१	७.००	१०.०४%	२.१७%	४.९२%	४.६६	८.२४%
७१	स्वस्तिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/१२/१२	१.२०	८.५४%	०.०८%	१.४०%	१४.४२	२.५३%
७२	गरिबीन्यूनीकरण लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/११/२७	१.४०	७.८०%	०.३५%	२.९४%	१३.५१	६.०८%
७३	सृजनशील लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/१२/०१	७.००	१०.३४%	३.६०%	९.१५%	८.५१	५.१६%
७४	एनआरएन लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/११/१३	३९.२८	१०.२३%	१.५३%	५.१०%	१२.०२	४.६४%
७५	जिवनविकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/११/१६	१४.००	८.८९%	०.२९%	५.४३%	११.००	७.२४%
७६	घरेलु लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/११/२८	७.०४	२८.८४%	०.००%	२.४९%	३.०४	५.५७%
७७	जनकपुर लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७५/१२/०१	३.४८	७.५४%	०.६६%	४.००%	१३.७०	६.००%
७८	विपीडब्लु लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६/०१/०२	२.०३	१५.०२%	१.३६%	१.३२%	४.०९	६.०५%

क्र.सं.	संस्थाको नाम	सञ्चालन मिति	पुँजी	पुँजीकोष अनुपात	निष्कृत्य कर्जा	लघु उच्चम कर्जा/कुलकर्जा	वित्तीयश्रोत संकलन (राणामा)	औषत ब्याजदर अन्तर
७९	आत्मनिर्भर लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६/०१/०२	४.२०	९.३५%	६.००%	१८.२८%	९.९५	६.८८%
८०	शालिग्राम लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६/०५/०३	१.६८	१८.८०%	०.००%	०.००%	४.८८	७.३९%
८१	सुपर लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६/१०/०१	१.९५	२५.६२%	०.००%	१.०८%	२.९२	९.३७%
८२	अभियान लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६/०९/०१	१५.२५	७६.१७%	०.००%	५.१०%	०.३३	३.९८%
८३	देउराली लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६/१०/११	२.४०	१८.८०%	०.००%	५.१९%	५.२३	६.२२%
८४	नवकिरण लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	२०७६/१२/०२	६.७६	११४.५९%	०.००%	०.००%	०.३५	१७.१६%

*सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने संस्थाहरु ।

#थोककर्जा प्रवाह गर्ने संस्थाहरु ।